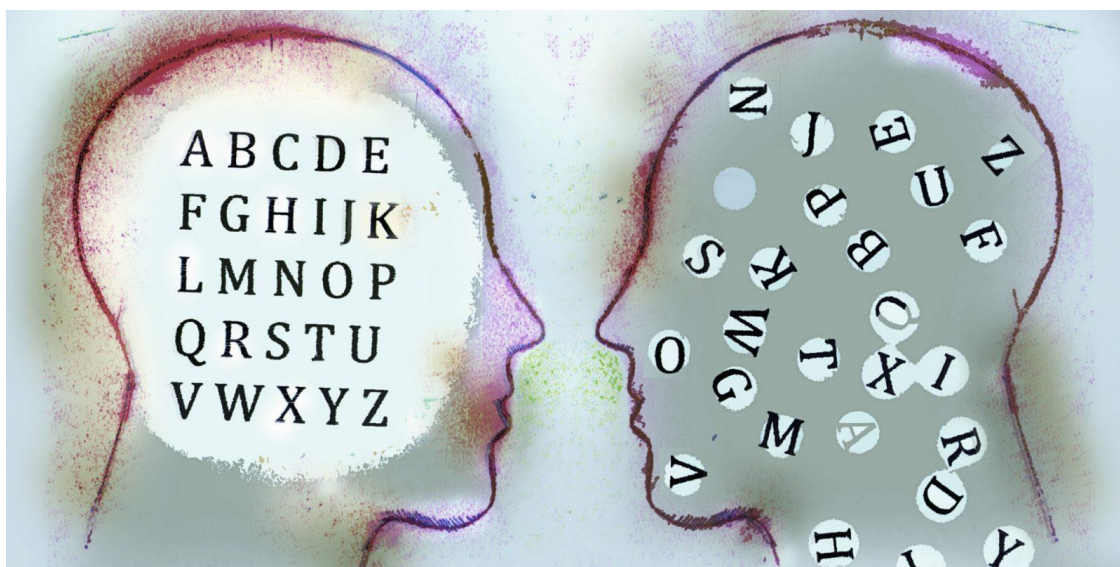

LA DISLÈXIA EN L'APRENTATGE

AUTORA: LAURA VALERO FERNÁNDEZ

TUTORA: ISA CHESA GARCÍA

ÀREA: DEPARTAMENT DE LLENGÜES

DATA DE LLIURAMENT: 26/1/2017

AGRAÏMENTS

Abans de començar el meu treball, volia agrair principalment l'ajuda de al meva tutora, Isabel Chesa García per tot el seu temps emprat en ajudar-me i resoldre els meus dubtes, a la meva família per recolzar-me en els moments més difícils i a totes les mestres d'educació especial i directores de les tres escoles amb les que he treballat. Així doncs, agraeixo a la Dora Martínez, directora de l'Escola Els Aigüerols, a l'Eva Maria Güeto, directora de l'Escola Santiga, juntament amb la Vanessa Jorge, mestra d'educació especial d'aquesta escola. I per últim, dono les gràcies a la Caty Cabrera, cap d'estudis de l'escola La Florida i a la Silvia López, mestra d'educació especial d'aquesta escola.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	2
2. HIPÒTESIS	3
3. DOS MÉTODES D'ENSENYAMENT: TRADICIONAL I ALTERNATIU	4
4. HISTÒRIA	9
5. QUÈ ÉS LA DISLÈXIA?	11
6. DIAGNÒSTIC.	13
7. TIPUS I GRAUS DE DISLÈXIA.	14
8. TRACTAMENT	16
9. CONSEQÜÈNCIES DE CARA A L'APRENTATGE DE L'INFANT.....	21
10. LA DISLÈXIA EN LES DIFERENTS ETAPES ESCOLARS.	23
11. DIFERÈNCIA ENTRE UN NEN/A DISLÈXIC I UN NEN/A SENSE CAP TRASTORN DE L'APRENTATGE.	31
12. PART PRÀCTICA.	33
13. CONCLUSIÓ	39
14. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	41
ANNEXOS.....	43

1. INTRODUCCIÓ

En aquest treball de recerca m'endinsaré en tema de la dislèxia, un trastorn de l'aprenentatge molt freqüent en els nens, el qual tothom sap que existeix, però molt poca gent sap realment el que és, com tractar-ho i com se sent el nen o nena que ho pateix. Mitjançant aquest treball, vull profunditzar en el tema i saber realment en què consisteix, què implica, com es pot ajudar i sobretot, saber com influeix dins l'aprenentatge de l'infant.

La motivació inicial que va fer que em decantés per aquest treball va ser el fet de tenir dins de la meva família, dos casos de dislèxia, la meva germana i el meu cosí. A partir del diagnòstic d'aquests membres de la meva família, la meva àvia pensa que ella també ho pateix tot i que no està diagnosticada; aquesta hipòtesis d'ella, pot ser que sigui certa ja que es creu que es degut a un factor hereditari malgrat que en la seva època no hi havia els avenços que hi ha ara i per tant, la gent no li donava tanta importància.

Així doncs, volia saber a què era degut aquest fet i com els podia ajudar a l'hora de fer els deures, estudiar o en l'àmbit més personal.

Un cop proposat aquest tema, començo a cercar informació i a mesura que anava endinsant-me en aquest àmbit arribo a la conclusió que de cara al meu futur i a les meves aspiracions futures, m'agradaria especialitzar-me en mestre d'educació especial. Aquest va estar un altre motiu pel qual volia tractar com afecta la dislèxia dins de l'aprenentatge dels infants, per estar en contacte amb la meva vocació com és la d'ensenyar i ajudar els nens. Trobo que és un tema molt interessant i molt útil ja que vull cursar el grau d'educació primària i és en aquesta etapa de l'aprenentatge dels nens i nenes on es comença a detectar aquest trastorn.

El meu objectiu amb aquesta recerca és veure quin mètode d'aprenentatge és millor per a un infant, que ha de conviure amb la dislèxia durant tota la seva vida i mitjançant el qual se li faria més fàcil el fet d'assolir els coneixements propis de l'aprenentatge. Per poder arribar a saber si la meva hipòtesis presentada es confirma o no, analitzaré diversos alumnes que assisteixen a escoles públiques

del meu municipi, i observaré les errades o les dificultats que presenten segons si segueixen un ensenyament tradicional o bé un d'alternatiu, on es treballa mitjançant projectes.

2. HIPÒTESIS

La hipòtesis central del meu treball consisteix en veure els avantatges i els inconvenients que té l'ensenyament més tradicional i l'ensenyament més innovador, el qual es treballa mitjançant projectes, per l'aprenentatge d'un nen amb dislèxia, per arribar a determinar si una metodologia o una altra el poden ajudar millor en el seu aprenentatge. Vaig partir de la idea que potser un ensenyament més alternatiu serà millor per l'aprenentatge d'una persona amb dislèxia.

Per poder arribar a una conclusió, portaré a terme una part experimental en la qual, analitzaré les dificultats i el progrés que tenen quatre nens, segons un model tradicional i un més alternatiu.

Per tant, els passaré les mateixes proves a dos alumenes amb dislèxia que assisteixen a una escola tradicional i els compararé amb dos alumenes sense dislèxia de la mateixa escola. Faré el mateix amb dos alumnes que van a una escola més alternativa i a una mixta (barreja de la alternativa i la tradicional). Les proves que presentaré als alumnes seran: una comprensió lectora i una redacció lliure. El nivell que he pensat que serà millor per passar les proves ha estat cinquè de primària, doncs ja tots tenen molt ben assumida la lecto-escriptura i és aquí on més es pot veure millor com afecta la dislèxia.

He pensat en passar les proves a la meva germana, que té dislèxia, i també fer-ho a un company de la seva classe (que no pateix cap trastorn) per aprofundir una mica més en els resultats¹. Finalment, en la conclusió afirmaré o invalidaré la meva hipòtesis segons el resultat obtingut a la part pràctica experimental.

¹ Veure resultats a l'annex, en format d'àudio.

3. DOS MÈTODES D'ENSENYAMENT: TRADICIONAL I ALTERNATIU

Abans de començar a endinsar-me en el món de la dislèxia cal que defineixi i expliqui les diferències i semblances d'aquests dos mètodes d'ensenyament que trobem en l'actualitat, si bé cal indicar que la frontera entre ambdós no està gens clara.

Inicialment parlaré de les escoles tradicionals, les quals van aparèixer al segle XVII a Europa juntament amb el sorgiment de la burgesia i com una expressió de modernitat, malgrat que no es concreta fins als segles XVIII i XIX amb la creació de l'escola pública a Europa i Amèrica Llatina².

Aquestes escoles treballen amb unes tendències pedagògiques pròpies del segle XIX i tenen com a objectiu principal la preparació intel·lectual i moral dels infants. Centren el seu ensenyament vers el nen i el mestre té un paper d'emissor d'informació ja que el mestre assumeix un paper autoritari com a transmissor essencial de coneixements, qui exigeix disciplina i obediència donant una imatge impositiva, paternalista i autoritària. Aquesta figura del mestre dins l'aprenentatge de l'infant suposa el centre del procés ja que els informa dels coneixements i, d'altra banda, l'alumne assoleix un paper de receptor passiu dependent dels conceptes on escolta, pren apunts dels coneixements donats pel professor, fa algun comentari en cas de no entendre algun concepte i, posteriorment a les preguntes formulades, donen una resposta breu.

Aquest model es basa en l'aprenentatge individual, on els continguts estan basats en els coneixements i valors acumulats per la societat i les ciències. Per tant, els continguts curriculars són racionalistes, acadèmics, amb una base molt científica i això comporta un desenvolupament del tipus descriptiu, en una aula organitzada de manera estàtica. La relació que s'estableix entre el professorat i l'alumnat es unidireccional on a l'hora de treballar el desenvolupament d'un tema no dona lloc a molta incertesa ja que són temes tancats i establerts on es desenvolupen diversos coneixements. El mètode utilitzat fonamentalment és el

² Informació extreta de VAN ARCKEN, Hernán. *Pedagogía docente. La Escuela Tradicional* (2012) <https://pedagogiadocente.wordpress.com/modelos-pedagogicos/la-escuela-tradicional/>

discurs expositiu del mestre de manera verbal, mentre que els nens es limiten a portar un aprenentatge de repetició i memorització.

Es caracteritza perquè és un mètode de transmissió verbal amb un gran volum d'informació, recolzada amb llibres de text que suposa una guia de treball per al professorat i no estableix habilitats ni experiències que hagi viscut el propi nen.

Durant la unitat treballada es fan poques activitats de caràcter pràctic ja que la majoria són teòriques i al final de la unitat treballada s'acostumen a fer activitats per a avaluar els resultats i el seu nivell productiu ja que és un aprenentatge teòric, que normalment no s'exposa a la resta de persones i l'eina d'avaluació són els exàmens. Aquestes avaluacions solen ser sumatives ja que inclou diversos aspectes.

Com tots els mètodes, té els seus avantatges i inconvenients, com avantatges trobem el tracte directe amb l'alumne que permet que el mestre desenvolupi l'empatia amb ell, el docent sap reconèixer les seves necessitats i identifica les seves habilitats. Un altre benefici que comporta aquest mètode és el fet que l'adult pugui acompanyar l'infant en el procés, faci de guia i pugui resoldre els dubtes que presenta el nen a l'instant. Tot seguit, possibilita la creativitat i dinamisme del mestre en el desenvolupament dels temes i, finalment, el fet de treballar amb llibres de text, els continguts expressats en aquest són de fàcil interpretació i utilització.

D'altra banda, com a inconvenients trobem diversos: el mestre no sempre està preparat per controlar un grup tan nombrós o per transmetre de manera adequada els coneixements als infants. Un altre inconvenient podria ser el fet que l'alumne es pot sentir cohibit davant la presència del mestre o que de vegades es doni el cas en que l'infant no preguntari per por de semblar poc intel·ligent davant dels seus companys. Com que són classes amb molts nens, pot passar que una tècnica didàctica s'apliqui malament i pugui crear avorriment o distracció en l'aprenentatge dels conceptes ensenyats en aquell moment, o bé, que els infants tendeixin a copiar en els exàmens.³

³ Informació extreta de: CILIANO I VILLAVARDE, *Educación en valores*. <https://diananahir.wordpress.com/educacion-tradicional-ventajas-y-desventajas/>

Finalment, un altre inconvenient que podem trobar, enfocat a la dislèxia o a qualsevol dificultat presentada per qualsevol alumne, pot ser el fet no poder rebre una atenció especialitzada i adequada a l'infant que ho necessiti degut a la quantitat d'alumnes presents a l'aula.

Tenint en compte les bases d'aquesta metodologia, a la part pràctica d'aquest treball trobarem una escola que segueix aquest model, l'Escola La Florida⁴.

D'altra banda, trobem l'aprenentatge que segueix un model per projectes o també anomenat amb les sigles ABP. Aquest tipus d'ensenyament va sorgir als Estats Units d'Amèrica cap a finals del segle XIX i va ser l'educador William H. Kilpatrick qui va elaborar el concepte a través del text *The project Method al 198*⁵.

És una metodologia docent on l'alumne és el protagonista del seu propi aprenentatge. D'aquesta manera, l'assoliment de conceptes té la mateixa importància que l'adquisició d'habilitats i actituds. Amb aquesta metodologia es pretén que l'infant participi de manera activa i crítica perquè, d'aquesta manera pugui arribar als aspectes claus definits al projecte. Cadascú ha d'assolir el seu desenvolupament a través del control del propi aprenentatge.

L'ABP permet que l'alumne pugui aprendre construint de manera social, el coneixement. Consisteix en la realització d'un projecte en grup, prèviament el docent ha analitzat que l'aula disposi de tot allò essencial per poder dur a terme aquesta pràctica i que es pugui resoldre sense dificultats de manera que l'infant pugui desenvolupar les habilitats desitjades.

El projecte comença involucrant els propis alumnes en una situació problemàtica real o amb una pregunta que englobi diverses matèries. D'aquesta manera, el docent dóna oportunitats perquè els alumnes puguin realitzar investigacions que els hi aportin conceptes nous, aplicar la informació i representar el seu coneixement de diverses maneres. És així com es potencia la col·laboració entre els estudiants, mestres i altres persones involucrades amb la finalitat de que el coneixement après sigui compartit entre els diferents membres. En aquesta

⁴ Veure part pràctica del mateix treball.

⁵ Informació ha estat extreta de WIKIPEDIA. *Aprendizaje basado por proyectos* (2016)
https://es.wikipedia.org/wiki/Aprendizaje_basado_en_proyectos

metodologia és característic el fet que el professor no facilita cap tipus de contingut al principi del procés perquè, d'aquesta manera, els infants puguin realitzar el projecte per ells mateixos i potenciar així, la seva autonomia.

Com totes les metodologies, té inconvenients i avantatges que s'explicaran a continuació.

Els avantatges que té aquest model respecte l'infant són diversos; seguint aquesta metodologia es més fàcil que els alumnes desenvolupin habilitats com la col·laboració i puguin compartir idees entre ells, expressar les seves opinions i negociar les possibles solucions; i finalment puguin prendre decisions. També podem comprovar que és un model que augmenta la motivació de l'alumne ja que a l'aula hi ha més participació i una millor disposició per a realitzar les diferents tasques.

Els estudiants, en aquest mètode retenen millor la quantitat de coneixement que arriben a assolir durant el seu aprenentatge ja que estan treballant amb un projecte que els estimula. Aquests projectes fan que utilitzin habilitats mentals en comptes de memoritzar i, posteriorment a això, s'analitzen les situacions fora de l'aula en què es pot treballar allò après. A més a més, aprenen de manera ràpida i pràctica a utilitzar la tecnologia.

No obstant, també té els seus inconvenients com podem veure a continuació: aquest mètode requereix més temps per part del docent i dels alumnes ja que hi ha moltes idees i opinions obertes, es treballa amb molta informació i s'han de realitzar diversos treballs en equip fora de l'horari lectiu. Un altre inconvenient és que el projecte s'ha de tenir ben clar i establert des del moment inicial, sinó no funcionarà correctament. De la mateixa manera, és un canvi de la perspectiva d'aprenentatge tant per als alumnes com per als mestres degut a que s'han d'assumir responsabilitats i realitzar tasques d'aprenentatge poc convencionals. Per enllestir els inconvenients, podem veure que com que és una metodologia on es treballa a partir d'un problema, el contingut pot treballar-se de manera

diferent, des de moltes perspectives, per tant, no requereix fer un anàlisi de les relacions dels continguts al llarg dels diferents cursos.⁶

Com tots els models educatius existents, té uns objectius. En aquest cas, trobem diversos propòsits com per exemple fomentar la creativitat, la responsabilitat individual, el treball col·lectiu, la capacitat de prendre decisions, poder desenvolupar la seva capacitat crítica i expressar de manera senzilla les seves opinions personals; organitzar activitats amb una finalitat comuna per a tots els alumnes; de la mateixa manera, permet combinar positivament l'aprenentatge dels continguts fonamentals i el desenvolupament de les habilitats que permeten augmentar la pròpia autonomia en l'aprenentatge.

Un altre objectiu d'aquest mètode és el desenvolupament de l'individu a mesura que ells estan treballant en el projecte, així doncs, també inclou el desenvolupament de les habilitats socials relacionades amb el treball en grup i la negociació o avaluació de les pròpies capacitats intel·lectuals entre d'altres ja que satisfer les necessitats socials fa més forts els valors i el compromís del nen amb l'entorn.

Finalment, el darrer objectiu d'aquesta metodologia es la integració de les assignatures reforçant el conjunt de sabers humans. Per tant, podem dir que aquesta metodologia és més experimental.

Com hem comentat anteriorment, la meua part pràctica també inclou dos escoles amb una metodologia més aviat alternativa. En aquest cas, parlariem de l'Escola Els Aigüerols i l'Escola Santiga, aquest darrer centre no és del tot alternatiu ja que porten a terme un ensenyament basat en projectes però recolzat amb llibres de text i exàmens propis d'una metodologia tradicional.

⁶ Cito de RUA, Gonzalo. *Ventajas y desventajas del ABP*
<https://es.scribd.com/doc/62616376/Ventajas-y-Desventajas-Del-ABP>

4. HISTÒRIA

Al principi del segle XIX, el metge austríac *Franz Joseph Gall* va ser qui va dir que cada part del cervell, tenia una funció específica i al voltant de 1860, Pierre Paul Broca va localitzar aquestes àrees específiques que tenen relació amb la lingüística⁷.

El primer cas de pèrdua de la capacitat de llegir va ser al 1676 per *John Schmidt*, però la primera referència que es coneix del mot dislèxia la trobem al 1872 amb el professor i doctor de medicina, *R. Berlín de Stuttgart* a Alemanya que ho va utilitzar per descriure un cas de dislèxia adquirida, on un adult va perdre la capacitat de llegir degut a una lesió cerebral.

Posteriorment, van anar creant diferents definicions per aquesta paraula, però cap era suficientment correcte fins que al 1892, *Dejerine* va localitzar la lesió responsable d'aquesta dificultat que es troba al lòbul parietal.

En aquest temps, la dislèxia era considerada una discapacitat causada per un trauma cerebral, el que actualment, anomenem dislèxia adquirida.

Tot i així, existeix la dislèxia del desenvolupament, que es produeix a mesura que el nen va creixent. Aquesta dislèxia va aparèixer a Gran Bretanya fa més de 100 anys.

Aquest concepte va ser publicat per primer cop a la revista *The Lancet* per uns metges i fou al 1895 quan *James Hinshelwood*, un òptic, va publicar un article a aquesta mateixa revista on escrivia sobre la memòria visual i la ceguera de les paraules.

Això va inspirar a *Pringle Morgan*, un metge de *Seaford*, a descriure un cas d'un noi de 14 anys que era incapaç d'aprendre a llegir i va suposar el començament de la identificació d'aquest problema en els pacients.

A partir d'aquí, es van començar a fer públics més informes relacionats amb problemes de la lectura, però *Morgan* és qui va ser reconegut com a pare de

⁷ Per la realització d'aquest apartat m'he basat en l'obra de GAYÁN GUARDIOLA, Javier. (2001); *La evolución del estudio de la dislexia*. Colorado.

l'estudi sobre la dislèxia, el qual entre 1896 i 1911 va suggerir una possible naturalesa congènita i va contribuir a crear una preocupació mèdica i social d'aquest problema. Segons ell, aquesta dificultat era deguda (a la falta ?) a l'adquisició i emmagatzemament en el cervell de les memòries visuals de les lletres i les paraules. Deia que era hereditari, actualment s'ha demostrat la seva teoria i trobem que hi ha una base genètica, que no té cura i és més comú en els homes.

D'altra banda, va classificar-ho en tres grups: Alèxia (endarreriment mental amb discapacitat de la lectura), dislèxia (casos molt freqüents on hi ha lleus endarreriments en l'aprenentatge de la lectura) i per últim ceguera de paraules on els casos de discapacitat de la lectura són molt greus.

Les primeres teories sobre les causes de la dislèxia deien que era conseqüència de defectes estructurals del cervell degut a un error genètic en una o diverses àrees del mateix òrgan, això fou suggerit per Fisher.

Així doncs, durant els anys 1920 i 1930, el neuròleg estatunidenc *Samuel Torrey Orton*, va indagar amb més profunditat en l'estudi de la dislèxia ja que va tenir l'oportunitat d'estudiar els problemes lingüístics dels seus pacients amb deficiències mentals.

La seva investigació va estar enfocada al camp dels trastorns del llenguatge i va estudiar a uns 3000 nens i adults amb aquest tipus de dificultats. De les seves observacions va proposar la teoria dels "Símbols torçats" que ho enfocava en els errors de les inversions de lletres i que era més comú entre les persones d'una mateixa família, fet que enllaça amb el factor genètic d'aquest problema.

Orton va suggerir que els dislèxics tenien una percepció visual deficient de les lletres degut al mal funcionament del cervell, especialment amb domini hemisfèric cerebral d'un lòbul sobre un altre.

En 1937, *Orton* va proposar el terme *estrefosimb lia*, que literalment vol dir alteració o canvis de símbols, com ara la inversió de lletres. Des de llavors s'ha avançat molt en aquest camp, sobretot gràcies als avenços en les tècniques de neuroimatge.⁸

⁸ Ídem nota 7

5. QUÈ ÉS LA DISLÈXIA?

La dislèxia és una dificultat específica en l'aprenentatge de caràcter neurobiològic, és a dir, té una forta càrrega hereditària.⁹ Segons un estudi de la universitat d'Oxford juntament amb d'altres han arribat a la conclusió que aquesta dificultat està present al voltant de 700 milions de persones, per tant, el 10% de la població és dislèxica. Els pares dels nens i nenes dislèxics sovint se senten identificats amb les dificultats que té el seu fill encara que mai no hagin estat diagnosticats.

És un problema de tipus cognitiu que afecta a les habilitats lingüístiques associades amb l'escriptura, particularment, en el pas de la codificació visual a la verbal, també afecta a la memòria a curt termini, la percepció i la seqüenciació entre d'altres. Es manifesta amb una dificultat especialment en la lectura, concretament en la velocitat lectora i en el reconeixement de les paraules, també influeix en l'ortografia i de vegades, en el càlcul aritmètic.

Partint de la base que cap dislèxia és igual ja que moltes vegades està associada a un altre trastorn i per tant, les manifestacions són diverses entre uns i altres. Tot i que influeix en el rendiment acadèmic, no té res a veure amb la capacitat intel·lectual de la persona. Es caracteritza perquè les adquisicions de la persona en l'àmbit de la lectoescriptura es troben per sota del nivell esperat segons la seva intel·ligència i l'edat. Tot i que cada nen dislèxic és diferent, gairebé tots presenten unes característiques comunes pròpies d'aquest trastorn com són per exemple la inversió de les lletres, confondre l'ordre de les síl·labes dins d'una paraula o també les lletres que s'assemblen en la grafia, això fa que els hi costi pronunciar les paraules. També és característic el fet d'ometre lletres en una paraula o la dificultat per associar un so a una lletra, evita llegir perquè és conscient de les dificultats que li suposa i sovint treballa amb lentitud. Una altra característica comuna en aquest problema és confondre dreta i esquerra i es pot veure, a simple vista que la seva coordinació motriu és pobre.

⁹ Informació extreta de IGLESIAS MUSTACH, María Trinidad. (2005) *Alumnos con dislexia: estrategias para educadores*. Buenos Aires; EBSCO.

És un problema de tipus cognitiu que afecta a les habilitats lingüístiques associades amb l'escriptura com per exemple el pas de la codificació visual a la verbal, la memòria a curt termini, la seqüenciació o la percepció. Es manifesta amb una dificultat automatitzada en la lectura, escriptura i també en el càlcul aritmètic.

Aquest trastorn es produeix quan l'hemisferi responsable de processar la informació visual, actua de manera més lenta que l'hemisferi encarregat de processar el llenguatge.

La dislèxia com a dificultat en l'aprenentatge no significa que el nen no pugui aprendre com la resta, el que vol dir és que aquella persona necessitarà un altre ritme i una altra manera d'assolir els coneixements. Així doncs, no podem pressionar al nen o nena perquè vagi al mateix ritme que la resta perquè és pràcticament impossible i l'únic que potenciarem d'aquesta manera, serà el fracàs escolar de l'infant. La majoria de persones dislèxiques estan prou capacitades per accedir a qualsevol nivell d'ensenyament, però de vegades no s'escull ve el mètode o la manera d'ensenyar-los de manera que no estan prou motivats per aprendre i el que fem és que el nen tingui més pressió, profundes frustracions personals i que fracassi en l'àmbit acadèmic.¹⁰

Aquesta dificultat perdurarà al llarg de tota la seva vida acadèmica, és a dir, les dificultats per a la lectura i l'escriptura canviaran al llarg de la vida, però sempre estaran present en totes les etapes. Així doncs, és un problema que no es cura mai, el que succeeix és que l'infant aprèn a portar les seves dificultats i trucs per superar-les. En molts casos, amb ajuda, es poden compensar els errors fins a permetre una lectura precisa perquè pugui arribar al coneixement mitjançant el llenguatge escrit de manera menys automatitzada. La persona que presenta aquest trastorn sempre farà errors ortogràfics, necessitarà més temps alhora de llegir i comprendre-ho.

¹⁰ Informació citada de SILVA, Carmen, *la Dislexia* <http://www.ladislexia.net/definicion-dislexia/> (2011)

Tot i així, si es diagnostica i es tracta aviat el nen/a amb aquest problema podrà seguir qualsevol aprenentatge. Finalment, veurem com l'adult dislèxic mostrarà una velocitat lectora més lenta i poc domini ortogràfic.

6. DIAGNÒSTIC.

Els símptomes de la dislèxia apareixen molt aviat, però no serà fins l'etapa d'Educació Primària quan es pot establir un diagnòstic precís ja que és quan el mestre pot identificar la presència d'aquesta dificultat. Tot i així, no existeix cap prova ni test específic per diagnosticar la dislèxia. Les proves mèdiques, les analítiques, l'electroencefalograma i/o les tècniques d'imatge cerebrals no serveixen per diagnosticar la dislèxia sinó que es limiten a funcionar com a tècniques d'investigació.

Tot i així trobem el diagnòstic clínic basat en portar a terme una història clínica on es tracten els antecedents familiars de lectoescriptura, característiques del desenvolupament i dels aprenentatges. Després d'això, també es porta a terme un estudi neuropsicològic que consisteix en utilitzar instruments que valoren les diferents funcions cerebrals que formen la intel·ligència. En les proves de lectura i escriptura és important delimitar no solament el nivell d'aprenentatge sinó també estudiar els mecanismes i les funcions cognitives que intervenen. L'estudi neuropsicològic valora diverses funcions: en primer lloc trobem el rendiment cognitiu referent a la capacitat o quocient intel·lectual, també valora el llenguatge oral i escrit, tant expressiu com comprensiu, avaluar la percepció visual i la memòria verbal i visual, entre d'altres¹¹. Un cop fet el nostre diagnòstic podem trobar de manera freqüent, diversos trastorns associats.

Aquest funcionament neuropsicològic, juntament amb la història clínica ens permetran veure o sospitar de la presència d'un trastorn dislèxic.

¹¹ Tot aquest apartat està extret de: ROCA, Enric. *L'aprenentatge en la infància i l'adolescència: Claus per evitar el fracàs escolar* (2010)

Els joves diagnosticats de manera tardana fa que l'objectiu de la reeducació no sigui millorar la velocitat o la precisió lectora, sinó millorar els aspectes paral·lels a la lectura com ara la reeducació, l'ortografia o l'entonació d'un text.¹²

7. TIPUS I GRAUS DE DISLÈXIA.

Abans de parlar dels tipus de dislèxia, hem de tenir clar que és una dificultat amb una gran variació individual tot i que presenta uns símptomes comuns.

Normalment, en l'àmbit educatiu en centrarem en la dislèxia evolutiva o dislèxia del desenvolupament ja que la dislèxia adquirida és aquella produïda com a conseqüència d'una lesió cerebral en les àrees encarregades del processament lectoescriptor.

Podem classificar la dislèxia principalment en tres grans grups¹³ que són els que s'explicaran a continuació:

El primer grup que trobem i el més freqüent és l'anomenat **dislèxia auditiva o disfonètica** que consisteix en la dificultat que té la persona per associar una lletra amb el seu so corresponent. També està present dins d'aquest grup el fet que l'alumne tingui errors de substitució semàntica on canvia una paraula per una altra o també podem trobar la dificultat d'elaborar rimes y/o recordar series. Dins d'aquest tipus de dislèxia, en trobem un altre subtipus al que anomenem dislèxia audiolingüística. Aquest subgrup engloba l'endarreriment del llenguatge; la dislàlia, que consisteix en els trastorns articuladoris; l'anomia, és a dir, la dificultat que presenta un individu a l'hora de nombrar objectes i també és comú que hi hagin altres dificultats associades amb la lectoescriptura que consisteixin en associar grafia i fonema. En aquest subtipus trobem que el coeficient intel·lectual verbal és inferior al no verbal.

¹² Explicat posteriorment a l'apartat de Tractament

¹³ Cito de FUIZA ASOREY, María José i FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ, María Pilar. (2014); *Dificultades de aprendizaje y trastornos del desarrollo. Manual didáctico*. Madrid; Piràmide

El segon grup està format per la **dislèxia visual o discidètica**. Aquest tipus engloba la dificultat que presenta la persona a l'hora de copsar una paraula completa. També trobem inclosos els errors fonètics com pot ser el fet de substituir un fonema d'una paraula, per un altre similar. Dins d'aquest conjunt, trobem un altre subtipus anomenat dislèxia visoespacial que recull les dificultats per orientar-se, reconèixer objectes familiar només guiant-se pel tacte. Les persones que tenen aquest tipus de dislèxia, és habitual que tinguin una cal·ligrafia dolenta, que inverteixi les lletres i les paraules o entre d'altres coses, que faci molts errors ortogràfics. En aquesta dislèxia el coeficient intel·lectual verbal és major al no verbal.

Finalment, l'últim tipus de dislèxia que podem veure en un infant és l'anomenada **dislèxia visoauditiva o alèxia** que consisteix en la gran incapacitat que mostra l'individu vers la lectura o les dificultats presents en els canals visuals i auditius.

A part dels tipus de dislèxia, no totes les persones tenen el mateix grau. Així doncs, podem dividir la dislèxia en tres graus:

El primer grau que trobem és el grau lleu, on la reeducació no és imprescindible ja que el problema no intervé de forma essencial dins l'aprenentatge ni de la correcta comunicació. A continuació trobem el grau mitjà, on necessita reeducació ja que l'aprenentatge i la comunicació es veuen compromesos i el futur acadèmic del nen pot perillar. Y per finalitzar, trobem el grau més fort, semblant al grau mitjà, però en aquest cas el nen es troba més perjudicat en el seu aprenentatge i comunicació. Aquest grau pot causar el fracàs escolar i ser motiu de la repetició del curs escolar o provocar un impediment a l'hora de passar de cicle, al mateix temps pot provocar una inadaptació escolar i fins i tot que el nen o nena, quan arribi a l'adolescència deixi d'assistir a les classes.¹⁴

¹⁴ Informació citada de Camino Roca, Josep Luis; *Dislexia ¿Hecho o mito?*, ed. Herder, Barcelona 2005

8. TRACTAMENT

El primer pas per al tractament d'aquesta dificultat de l'aprenentatge és explicar-li al nen o nena el problema que té, com l'afectarà en el seu dia a dia, a què és degut i com es podrà millorar o tractar-lo de manera que no vagi a més i pugui portar una vida normal com qualsevol altra persona¹⁵. De la mateixa manera, cal transmetre al seu entorn, la necessitat de ser comprensius, positius i sensibles si es detecta problemes relacionats amb l'autoestima del nen o nena.

Per al tractament d'aquest problema és necessari una reeducació portada a terme per un pedagog, el mateix professor que ha detectat la dificultat o inclús algun psicopedagog. Tanmateix, la reeducació s'ha de fer individualment ja que segons el problema, el grau i l'edat es faran unes activitats o unes altres.

Tot i així, encara que la reeducació es recomana fer-la de manera individual amb l'infant, també podem trobar casos en que es faci en grup on es recomana un màxim de tres persones de la mateixa edat crònica, edat mental i el mateix problema, el fet de ser en grup pot afavorir les relacions socials de la persona reeducada. Tot i així, hem de tenir sempre present que l'atenció ha de ser individualitzada per a cada nen o nena.

Els mètodes reeducatius poden ser molt diversos ja que no tots els nens dislèxics tenen les mateixes dificultats ni són iguals entre ells. D'aquesta manera diferenciem cinc nivells on el pedagogs han d'escollir per quin nivell començar segons les necessitats de cada persona:

El primer nivell¹⁶ és tracta de treballar la consciència fonològica que és el primer pas per on hem de començar si l'infant és menor de 10 anys. En aquest nivell es treballen uns exercicis determinats com per exemple dir el nombre de fonemes que componen una paraula, esbrinar quina paraula formem quan traiem o afegim una lletra a una altra paraula, cercar paraules que comencin o acabin amb un grup de grafies determinat, esbrinar quin és el tercer so d'una paraula, dir una paraula amb un determinat nombre de fonemes, pronunciar fonemes de manera aïllada i esbrinar quina paraula formen, identificar un fonema dins d'una paraula

¹⁵ Per a l'elaboració d'aquest apartat consultar nota 13

¹⁶ Ídem nota 11

o fins i tot podem treballar amb exercicis de fer rimes. Un cop el nen s'ha familiaritzat amb els sons individuals del llenguatge parlat està llest per aprendre les lletres i és quan podem començar a treballar en el següent nivell. El segon nivell treballa la correspondència fonema-grafia, hem d'ensenyar a l'infant que cada lletra té un so tret d'algunes lletres que canvien el seu so depenent de la lletra que va després. A continuació, ells han de saber el nom i el so que correspon a cada lletra, saber formar paraules a partir d'unes lletres determinades. També haurien de saber lletrejar directament o inversament les paraules i omplir les lletres que falten en una determinada paraula igual que formar paraules a partir de certes síl·labes. Un cop la criatura ja sap desxifrar el codi escrit, ja està preparat per a llegir i és quan entra en el tercer nivell on fomentarem la lectura global.

Com que l'individu ja sap desxifrar el codi escrit, li serà més fàcil identificar les paraules més ràpidament. Tot i així, la lectura ha de ser una pràctica constant perquè el noi la pugui desenvolupar de manera fluida, ràpida i li sigui més útil a l'hora de la comprensió de textos escrits. Si s'arriba a aquest punt, la lectura pot arribar a ser una activitat relaxant i agradable. Per treballar aquest nivell podem fer servir diverses eines com poden ser mitjançant la identificació ràpida de les paraules, treballar la presentació gràfica de les paraules o demanant que ens digui paraules de longitud curta, mitjana o llarga com poden ser: sol, núvol i tempesta. Aquesta pràctica lectora s'ha de fer en veu alta per poder millorar i corregir els errors, tot i que a l'aula, no es recomana obligar al nen dislèxic a llegir en veu alta, ja que li suposa un esforç molt gran. El mètode i la reacció per part del professor ha de ser sempre positiu i constructiu ja que l'alumne ha de comprendre el fet de llegir com un moment agradable i no com un reuig sistemàtic i que li suposi una dificultat.

Tot seguit, el nivell quatre de la intervenció en aquest trastorn de l'aprenentatge engloba la redacció, l'ortografia i l'entonació, que és en aquest moment, on comencen els alumnes diagnosticats a secundària o als darrers cursos de primària. En l'àmbit de la redacció podem veure com els nens dislèxics escriuen tal com s'expressen oralment. No tenen consciència morfosintàctica, és a dir, trobem una falta d'estructura sintàctica correcta, manca de signes de puntuació,

l'estructuració del text a l'hora de fer un plantejament, un nus i un desenllaç tampoc és com s'hauria d'elaborar segons l'edat en la que es troben i tampoc saben adequar correctament l'estil del text i el seu registre.

Referent a l'ortografia, els dislèxics tot i haver vist molts cops la mateixa paraula, poden continuar escrivint malament aquesta determinada paraula tot i que no l'hagin vist escrita així mai. El mètode més eficaç per escriure una paraula correctament, és associar-la a un dibuix¹⁷. Seguint aquest exemple, la reeducació seria infinita i poc operativa. Es recomana treballar unes normes bàsiques i que siguin penalitzables en cas d'incompliment. Així doncs, la resta d'ortografia no s'hauria de tenir en compte.

Dibuix	Lletra
	b

Quan es tracta de l'entonació de text, un bon material utilitzat en aquest nivell d'intervenció de la dislèxia seria llegint diàlegs o còmics on l'entonació és molt important per poder entendre bé el text. Finalment, a l'últim nivell es treballen les estratègies i tècniques d'estudi. La metodologia més utilitzada per estudiar entre els adolescents consisteix en la lectura repetida, una manera no gaire aconsellable per a un nen amb aquesta dificultat ja que trigarà molt més temps que els seus companys en llegir el mateix text. Per tant, es aconsellable treballar diferents tècniques d'estudi fins que l'alumne trobi la que li va millor. Una bona manera d'estudiar seria fent una bona lectura i detectar les idees més importants, posteriorment elaborar un esquema i estudiar a partir d'aquest resum més visual ja que li serà més fàcil que estudiar un text sencer.

És importat que utilitzi subratlladors de diferents colors perquè les idees siguin més fàcils de reconèixer gràcies als diferents colors i anar repassant-ho uns quants dies abans de l'examen o la prova. També és important potenciar l'ús d'eines tecnològiques com poden ser correctors ortogràfics i calculadores.¹⁸

¹⁷ Veure cuadro de sota on es relaciona una imatge a una lletra.

¹⁸ Extret de CLEMENTE, M. (2004); *La dislèxia: detecció i actuació en l'àmbit educatiu*

Així doncs, podem dir que la intervenció en les primeres etapes es dedica a millorar els dèficits observats, treballa aspectes relacionats amb la consciència fonològica. En canvi, en les etapes posteriors, el reeducador intenta compensar els dèficits que presenta el nen a través dels seus punts forts.

Els exercicis reeducatius que podem utilitzar amb un nen o nena dislèxic poden ser molt diversos: en primer lloc podem treballar la lectura de textos corresponents al nivell, ha de ser en veu alta per poder gravar-ho amb un magnetòfon on s'observaran les faltes i alteracions¹⁹, tot seguit se li demana a la criatura que expliqui el que ha llegit de manera oral i escrita, posteriorment se li ensenya la lectura enregistrada per poder explicar-li els errors que ha fet per portar un seguiment i corregir els errors. Aquest exercici no ha de durar més de tres minuts i es pot repetir sempre i quan sigui necessari.

També podem trobar exercicis d'ortografia on es comença amb la correcta escriptura de les lletres com si el nen o nena comencés a escriure de cero, tot aquest procés es fa mitjançant fitxes de l'edat cronològica de l'infant.

Un cop fet, el reeducat s'ha de donar compte del errors que ha comès i es per això que s'aconsella tenir un bolígraf vermell on marqui les parts que han estat malament, on s'ha sortit de les línies etc.

A la vegada, un altre mètode de la reeducació pot ser la realització de dibuixos on especialment es tracta de dibuixar la figura humana ja que està relacionada amb els problemes de l'esquema corporal. En aquest exercici queda totalment prohibit calcar o copiar d'un model. A l'hora de la correcció és recomanable representar el dibuix amb fang o plastilina per poder comparar-ho amb el dibuix.

Després trobem exercicis de fixació de l'atenció i concentració on es tracta de projectar figures geomètriques simples, simètriques i asimètriques durant deu segons i després la criatura haurà de tornar-les a reproduir. El temps d'aquest exercici s'anirà reduint segons el progrés que hi hagi.

A continuació trobem exercicis de logopèdia que ajuden a tenir una correcta respiració a l'hora de llegir, també ens ajuda a tenir una bona fonació, a col·locar

¹⁹ Aquesta part es pot visualitzar a l'annex 5, corresponent a la pàgina 58 en format auditiu

bé els llavis i la boca i a la correcta vibració de la llengua entre altres. Tots aquests exercicis es recomana fer-los davant d'un mirall. Aquest exercici es aconsellable que es faci en casos de disfàsia. Aquests exercici consisteix en la repetició de frases breus que seran gravades i posteriorment, se li mostraran al nen o nena. Amb aquest mètode de la reeducació el que es pretén és veure si l'expressió és pobre o falta ritme o musicalitat. Aquesta és l'àrea afectada en els alumnes amb disfàsia.

Per finalitzar, un altre exercici bàsic per a la reeducació són els de l'esquema corporal, aquest mètode té una gran importància de cara a una correcta percepció de la lectoescriptura. Aquesta activitat consisteix en que l'alumne a de reproduir els gestos que fa el reeducador o també es pot treballar aquest àmbit mitjançant la construcció del cos humà amb peces de puzles o trencaclosques.

Les sessions de reeducació solen ser d'una hora o hora i mitja, un cop o dos per setmana (depenent del coeficient intel·lectual, el grau i el tipus de dislèxia). Aquest procés pot tenir una durada mínima d'un any quan trobem un cas on la dislèxia és lleu i el coeficient intel·lectual és alt. Tot i així, durant aquest any l'alumne ha d'assistir a dos sessions setmanals. Si no és així, el procés pot durar de dos a tres anys quan trobem un cas on hi ha tres àrees afectades, la dislèxia es troba en el grau més fort i el coeficient intel·lectual es baix i només es fa una sessió setmanal. En el cas dels adolescents que comprenen les edats entre els dotze i quinze anys, amb dos sessions setmanals pot arribar a cansar-los, desmotivar-los i avorrir-los, fet que fa que deixin la reeducació. Per evitar que això passi hem d'adaptar les sessions que mai podran seguir el ritme de l'horari lectiu ja que pot provocar un retrocés en el procés de reeducació.²⁰

²⁰ Veure nota 11.

9. CONSEQÜÈNCIES DE CARA A L'APRENTATGE DE L'INFANT.

La dislèxia no es manifesta igual en tots els nens i nenes que la pateixen ja que no hi ha dos nens dislèxics iguals, les conseqüències que presenta cada persona variarà en funció del grau, el diagnòstic i el tractament que la criatura estigui portant a terme.

Tot i així, la principal dificultat que presenten tots els nens amb dislèxia és a l'hora de reconèixer les paraules, la lentitud a l'hora de llegir, les faltes d'ortografia i la dificultat que se'ls hi presenta a l'hora d'escriure qualsevol text o fragment²¹. Si els infants que han après a llegir aviat i tenen detectat i tractat aquest problema des de que són petits, aquests no presenten gaires dificultats en l'ortografia. Tot i així, a mesura que van creixent i pujant de curs, se'ls hi presenten noves dificultats ja que s'assoleixen habilitats lingüístiques més complexes com per exemple la sintaxi, la gramàtica, la semàntica, comprensió de textos, l'adquisició de nous coneixements o l'expressió escrita. Tots aquests símptomes fan que les qualificacions siguin mes baixes.

10.1. Lectura

En l'àmbit de la lectura trobem diversos problemes, entre ells apareix la lentitud, la falta de ritme i entonació a l'hora de llegir, la falta de comprensió del que es llegeix, l'omissió de signes de puntuació i la dificultat de seguir la lectura ja que molt sovint es perden tornen a començar a la mateixa línia, es confonen de línia o noten que les paraules s'estan movent. Generalment el ritme lector esta més a prop de la normalitat que la mecànica lectora malgrat aquest nivell lector, molts d'aquests infants aconseguixen una comprensió lectora com la dels seus companys no dislèxics.

10.2. Escriptura

En l'escriptura podem trobar la inversió de les lletres, confusions entre les lletres amb una grafia o so semblant i barregen les lletres minúscules i majúscules dins

²¹ Tot aquest apartat està extret de: ANGULO DOMÍNGUEZ, M^a del Carmen; *Manual de atención al alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo derivadas de dificultades específicas de aprendizaje: Dislexia*

d'una mateixa paraula, fins i tot podem trobar casos en que el nen o nena dislèxic no entengui el que està escrivint i és molt probable que tingui dificultats per memoritzar i automatitzar les regles ortogràfiques. Fins i tot podem trobar errors ortogràfics natural com són les unions i fragmentació de paraules de manera incorrecta com el fet de cometre errors arbitraris com son la b/v i j/g entre d'altres. No només trobem aquests símptomes, a l'hora d'agafar el llapis i el paper, solen tenir una postura inadequada, una lletra molt gran o molt petita i una cal·ligrafia dolenta²².

També trobem inversions en els números amb dues o més xifres, confonen xifres que tenen un so semblant, la majoria presenten dificultats quan han de resoldre operacions matemàtiques, han d'expressar-se en termes precisos o a l'hora d'utilitzar el temps verbal correcte.

10.3. Espaitemps

Amb la dislèxia també podem observar dificultats en la desorientació de d'espaitemps. És per això que en la assignatura d'història, per exemple, els hi costa entendre la successió temporal i la durada de cada període i també solen presentar dificultats en la matèria de geografia a l'hora de localitzar o establir coordenades. Fins i tot, de vegades es poden perdre o tot el contrari, recordar llocs on només han estat un cop.

10.4. Matemàtiques

Dins de les matemàtiques també podem trobar problemes tot i que la dislèxia és una dificultat de l'aprenentatge que afecta a la llengua i a l'escriptura. Així doncs, és molt normal que hi hagi nens que contin amb els dits o tot el contrari, que siguin molt bons en el càlcul mental, sovint mostren dificultats amb les operacions aritmètiques, els hi costa entendre els problemes, aprendre les hores o memoritzar les taules de multiplicar entre d'altres.

²² Mireu l'exemple a l'apartat d'Annexos, a la pàgina 43.

10. LA DISLÈXIA EN LES DIFERENTS ETAPES ESCOLARS.

11.1. Etapa infantil

Al final d'aquesta etapa és quan es dona inici a l'aprenentatge de la llengua escrita fins a segon de primària que és quan s'acaba aquest procés. Així doncs, no podem parlar de dislèxia encara. Durant aquesta etapa, les pautes d'intervenció són totalment preventives i es poden aplicar a tots els alumnes de l'aula. És en aquest moment quan els nens i nenes comencen a aprendre els conceptes bàsics i per tant, hem de respectar el ritme de cadascú²³.

En aquest moment podem seguir les instruccions del primer nivell d'intervenció, el qual tracta d'enriquir els programes de classe perquè surtin beneficiats tots els nens i nenes. Cal observar quins processos presenten més dificultats, per així poder reforçar-los més.

A nivell personal hem de tenir present que encara no podem parlar de trastorn ja que és l'inici de tot l'aprenentatge. Hem d'anar observant la seva evolució i felicitar-li el progrés, sempre i quan, respectem el seu ritme i no li exigim ja que això pot crear ansietat i bloqueig del procés d'aprenentatge del nen.

Pel que fa al nivell familiar, hem d'implicar a la família, facilitar-li pautes i orientacions perquè llegeixin amb el nen o nena, fer que s'interessi per la lectura i que sigui una cosa que el/la motivi. És molt important que el procés d'aprenentatge sigui compartit entre la família i l'escola. Dins de l'àmbit social, cal treballar a l'aula el respecte a la diversitat i fer entendre que tots aprenem i millorem al nostre ritme.

En aquesta etapa podem trobar diferents manifestacions de la dislèxia tot i que sigui preventiva. En l'àmbit del llenguatge i la manera de parlar del nen podem trobar dificultats alhora d'expressar-se, problemes d'articulació de les paraules,

²³ Tota la informació de l'apartat està extreta de CLEMENTE, M. (2004); *La dislèxia: detecció i actuació en l'àmbit educatiu*

un vocabulari pobre, expressió verbal baixa o fins i tot confusió de les paraules que s'assemblen. D'aquesta manera podem veure com alguns d'aquests infants presenten un endarreriment del llenguatge i fins i tot, un retard a l'hora d'adquirir les primeres paraules.

En relació a l'aprenentatge podem trobar la dificultat per identificar sons i associar-los amb les lletres degut a la resistència per automatitzar la correspondència so-grafia, podem veure present la dificultat de formar rimes ja que tenen poca habilitat per trobar paraules que comencin o acabin amb la mateixa síl·laba i dificultats per mantenir l'ordre seqüencial en paraules polisil·làbiques com podem veure al quadre següent:

Paraula	Percepció del nen dislèxic
Pel·lícula	Peculi la
Pedalar	Peladar

Podem trobar també problemes a l'hora d'integrar colors, en l'orientació i en la dificultat de concentració i atenció, així com per memoritzar seqüències verbals com són els dies de la setmana o mesos de l'any. Així com l'absència de la integració de la lateralitat (reconèixer esquerra-dreta) o confusió en els termes *davant-darrere, a dalt-a baix*.

D'aquesta manera, l'ensenyament d'aquests infants ha de ser multi sensorial degut a que els hi serà més fàcil aprendre amb material visual o auditiu entre d'altres. D'altra banda necessitem que també sigui acumulatiu on l'alumne ha assolit els conceptes claus per poder seguir en el procés d'aprenentatge i per últim, lligat a l'anterior, es requereix que sigui seqüencial ja que ens hem d'assegurar que vagi assolint progressivament els coneixements estudiats abans d'aprendre altres de més complexos.

En aquest nivell també podem aplicar diverses tècniques de manera que ampliem la base lingüística de l'alumne, en primer lloc és imprescindible donar més importància a la competència comunicativa i lingüística per sobre de la relacionada amb la llengua escrita ja que en aquest nivell, la llengua escrita

encara no està assolida del tot. D'aquesta manera, hem de potenciar la comunicació oral més que l'escripta encara que hem de comprovar que assoleix un vocabulari bàsic que pugui ser reconegut a nivell oral i posteriorment es pugui escriure.

Per treballar l'ensenyament de la lectura i de l'escriptura hem de tenir cura dels aspectes funcionals i culturals on es tracta de crear i proporcionar contextos d'aprenentatges on vegi la llengua escrita com un element cultural de manera que s'interessi per aquesta àrea. Aquest mètode es pot portar a terme mitjançant rètols, llegint contes etc. També cal treballar els aspectes representatius per l'ensenyament de la lectura i aconseguir que cada cop, el seu gust per la lectura sigui més gran.

Per portar a terme aquesta estratègia metodològica hem de fer-li entendre que el llenguatge escrit és una manera més d'expressar-nos però podem tenir-ne d'altres com per exemple a través d'un joc, un dibuix o el llenguatge oral. Això suposa fer-li entendre que és el llenguatge escrit, la seva representació i per què s'utilitza.

D'altra banda, els hi hem d'ensenyar el codi de la consciència fonològica que es tracta d'identificar els sons i desenvolupar la capacitat de poder manipular-los dins d'una paraula. Aquest és un treball auditiu i necessari abans de treballar la correspondència so-grafia.

Generalment s'inicia a P3 on s'escolten moltes rimes i frases curtes de manera que se'n recordi fàcilment, posteriorment, a P4 es comença treballant amb les síl·labes d'una paraula i finalment, a P5 es treballa la consciència fonològica pròpiament dita ja que és el moment on es produeix l'inici de la lectura. En aquest nivell tampoc ens hem d'oblidar de l'aprenentatge fonètic per relacionar les grafies amb els fonemes, aquest concepte es comença a treballar a P5 i es desenvolupa a l'etapa posterior. Finalment, un altre element imprescindible a l'hora de l'aprenentatge de la lectura és comprovar que l'alumne té assolit un vocabulari bàsic de manera que li permeti entendre el que llegirà.

11.2. Etapa primària

Durant el cicle inicial no es pot parlar encara de dislèxia ja que el procés d'aprenentatge de la lectura encara no ha acabat fins a finals de segon de primària.

Així doncs, les pautes durant aquest curs seran preventives com a l'etapa anterior i per tant, les recomanacions es podran aplicar a tota la classe ja que tothom podrà aprendre al mateix temps, sempre i quan, s'utilitzi una metodologia adequada i es respecti el ritme d'aprenentatge de cadascú. En aquest moment de l'aprenentatge de s'utilitzarà el primer nivell d'intervenció, explicat anteriorment, i el segon nivell que consisteix en la intervenció individualitzada o en petits grup si copsem que l'alumne requereix un suport addicional.

En l'àmbit personal, la família ha de comprendre que el fet de conviure amb una dificultat en el llenguatge escrit pot suposar frustracions, estrès i actituds poc adequades per al nen. D'aquesta manera, hem de pujar la seva autoestima i reconèixer les coses que fa bé així com ajudar-li en les tasques que li siguin dificultoses o no obligar-lo a llegir en veu alta, entre d'altres.

En l'àmbit social hem de fomentar el respecte cap a la diversitat i fer entendre a tots els infants que cadascú aprèn al seu ritme i, finalment, en l'àmbit escolar, els mestres que li donen classes a aquest infant, s'han de reunir perquè, d'aquesta manera puguin treballar de manera coordinada entre ells alhora d'intervenir en les tasques de l'alumne.

Les estratègies metòdiques que hem d'aplicar amb aquest alumne referent al procés d'ensenyament i aprenentatge cal que siguin multi sensorial on es treballi l'ensenyament mitjançant tots els sentits, també ha de ser acumulatiu ja que hem de comprovar que l'alumne ha assolit els coneixements bases, de la mateixa manera ha de ser progressiu i seqüencial que consisteix en desglossar l'aprenentatge en passos més petits de manera que l'alumne els ha d'anar assolint abans d'iniciar-se en el següent.

D'altra banda, referent a l'aprenentatge de la llengua escrita em de treballar la consciència fonològica fins arribar a poder percebre i manipular els fonemes d'una paraula. És recomanable en aquestes edats, que es treballi aquesta

habilitat durant aproximadament trenta minuts diaris ja que afavoreix el desenvolupament de la consciència fonològica i el reconeixement ràpid de les paraules. Un altre àmbit que s'ha de treballar en aquesta edat per al correcte aprenentatge de la llengua escrita és la correspondència so-grafia²⁴. Aquest aspecte es pot treballar mitjançant la descodificació de paraules polisil·làbiques o lletrejar síl·labes, paraules i fins i tot frases perquè d'aquesta manera, l'alumne pugui reforçar la segmentació i l'adquisició de regles per formar paraules noves. En aquest moment tampoc s'ha de descuidar de potenciar la fluïdesa, sempre tenint un model de referència correcte i vigilant que el que es va llegint, es va entenent, tot això es pot potenciar amb la lectura diària de paraules, frases o textos breus; l'ensenyament de vocabulari, en aquest instant cal reforçar el llenguatge oral com a base de desenvolupament d'una bona comprensió lectora. També hem de veure que entengui totes les paraules que llegirà i, en el cas que no sigui així, hem de potenciar l'enteniment de les paraules noves mitjançant la deducció, tenint en compte l'edat que tenen.

Perquè el nen o nena pugui entendre el text de manera senzilla, és recomanable utilitzar textos amb paraules que li siguin familiars. Y per últim, una de les habilitats més importants ha de ser la de comprensió. Han d'entendre que llegir significa comprendre, d'aquesta manera, hem d'animar-los a revisar el que estan llegint i quan es troben davant una comprensió lectora, han de revisar i rellegir el text abans de contestar les preguntes, de manera que ens assegurem que ho han entès.

En el cicle inicial de l'educació primària, com hem dit abans, no es pot detectar una dislèxia, pròpiament dita i per tant, totes les mesures preventives es poden aplicar al grup classe, en el cas que algun alumne presenti símptomes d'aquesta dificultat.

Així doncs, a continuació podem veure un seguit d'adaptacions o consells útils referents a l'entorn escolar i a l'hora de donar consignes als infants o per organitzar el treball d'aquests.

²⁴ Tal i com hem vist també a l'etapa inicial; veure apartat anterior.

Consells d'ús referents a l'entorn escolar	Ordres o consignes
<ul style="list-style-type: none"> -Bona distribució de l'aula. -Seure vora el mestre. -Evitar elements de distracció. -Suport visual (murals, esquemes...) -Calendari per ajudar-los a controlar el temps. -No corregir amb vermell. -Que li llegeixi l'enunciat i l'expliqui les tasques. 	<ul style="list-style-type: none"> -Evitar instruccions elaborades amb molts passos a seguir. -No moltes ordres a la vegada. -Espais de temps breus per evitar el cansament del menut

Un cop ja parlat del cicle inicial, ens endinsem en el cicle mitjà on ja no es parla de protocol de prevenció de dislèxia, sinó que en aquest moment, s'ha d'efectuar un diagnòstic de manera que es confirmi o no, la dislèxia en l'alumne. Així doncs, serà necessari utilitzar el segon i tercer nivell d'intervenció. Aquest darrer consisteix en utilitzar vies d'accés diferents als continguts curriculars, així doncs, s'utilitzarà en alumnes que tenen unes necessitats específiques molt particulars degut a que el seu grau de dislèxia és bastant greu.

Tot i que l'infant ha passat de cicle, les pautes portades a terme en l'àmbit familiar que consisteixen en augmentar la seva autoestima, segueixen sent les mateixes. El que canvien són les estratègies metodiques utilitzades, com podrem veure a continuació: L'actitud del mestre ha de ser flexible i ha d'evitar expressions que facin que l'alumne perdi interès pels estudis ja que la seva dificultat varia segons el dia, pot ser que un dia la feina li surti perfecte i un altre dia no, degut a que la majoria de nens amb dislèxia s'esforcen, tot i que després no es veu reflectit com en els altres nens. Tanmateix ha d'evitar situacions que deixin a aquests nens en ridícul com poden ser les correccions a la pissarra. Les estratègies que s'haurien d'aplicar a l'hora de donar consignes, en aquest cicle són iguals que a l'anterior. En el moment de donar suport als continguts curriculars en aquest

cicle, podem fer servir eines visuals com poden ser murals, utilitzar material informàtic, llibres de lectura fàcil o taules de multiplicar entre d'altres.

Un altre suport que segons l'infant pot anar bé, seria la creació d'un diccionari personalitzat on l'alumne l'hagi creat amb les paraules que més li costa o aquelles que no ha entès. Per últim, pot ser-li útil, el fet d'aplicar colors per memoritzar els conceptes.

Tanmateix hem de seguir reforçant totes les àrees perquè les consolidi bé, hem de centrar l'ensenyament en aquells conceptes claus que cal recordar i no en coses innecessàries que oblidarà al moment i l'únic que li proporcionaran és més dificultat. Per últim, com que l'alumne és conscient que té una dificultat i en les àrees que aquesta afecta, li hem de proporcionar estratègies i recursos que li siguin útils, de manera que els pugui utilitzar quan ell ho cregui convenient amb l'objectiu de que vagi agafant consciència del que li passa i pugui aplicar estratègies de compensació i autoregulació.

Quan parlem de la llengua escrita, hem de practicar la fluïdesa i la comprensió, com ja hem explicat en el cicle anterior, de la mateixa manera, hem d'ensenyar-li vocabulari i comprovar que l'assoleix i el domina. Això es pot treballar amb textos breus, on les paraules siguin familiars per a ells i les que no coneixen, ajudar-los a deduir-les. Alhora de tractar l'expressió escrita els hi hem d'ensenyar les diferents tipologies textuais amb esquemes i frases curtes, però ben construïdes. Un altre recurs que els pot ajudar són les plantilles amb els connectors, adverbis i altres tipus de paraules perquè els hi sigui més fàcil, l'estructuració de textos. Seria adequat que s'evités que l'alumne copies a la pissarra i corregís de manera sistemàtics, d'aquesta manera, sempre que sigui possible, se l'hauria d'intentar passar el material escrit i que l'infant pogués entregar les tasques de manera informatitzada. Tot i que faci els treballs per ordinador, se l'ha de proporcionar el temps que ell necessiti per a completar l'activitat.

Com que en aquest moment de l'educació primària ja comencen a aparèixer les primeres proves escrites es recomana seguir unes pautes i unes adaptacions en les àrees lingüístiques i l'àrea de matemàtiques per a la millora de l'alumne.

Pautes	Adaptacions	
	Llengua catalana i castellana	Matemàtiques
-dates d'exàmens amb antelació -evitar dos proves el mateix dia o setmana -enunciats breus -recomanable les proves orals -ortografia no penalitzi molt -no corregir faltes en vermell	-textos breus -no obligar als nens a llegir en veu alta -lletra i interlineat gran per una millor visualització. -dictats preparats, en el cas contrari, no es corregiran totes les faltes, únicament les treballades en el moment. -preparar dictats amb forats perquè sigui més fàcil ²⁵ . -mirar el contingut i no la forma de l'escrit -fomentar la llengua oral -reduir el vocabulari	-utilitzar elements manipulatius -tenir en compte el procés de càlcul i no el resultat -representar els problemes amb dibuixos -taules de multiplicar haurien d'estar presents quan faci deures o tasques a classe

Finalment, en el cicle superior, els passos a seguir són iguals que en els cicles anteriors.²⁶

²⁵ Veure exemple de l'annex 1, concretament a la pàgina 43

²⁶ Informació citada de *La dislèxia: detecció i actuació en l'àmbit educatiu (pdf)*

11. DIFERÈNCIA ENTRE UN NEN/A DISLÈXIC I UN NEN/A SENSE CAP TRASTORN DE L'APRENTATGE.

Encara no s'ha trobat l'origen de la dislèxia però s'han formulat diverses hipòtesis. Alguns científics diuen que aquesta dificultat és deguda a una diferència estructural del cervell en les àrees del llenguatge, d'altra banda, altres científics estan més d'acord amb la teoria fonològica que defensa que aquests nens els hi costa entendre que les paraules estan dividides en fonemes i lletres. El que sí que està clar és que aquesta dificultat té un component hereditari i els gens implicats són el cromosoma número 15 i número 6.

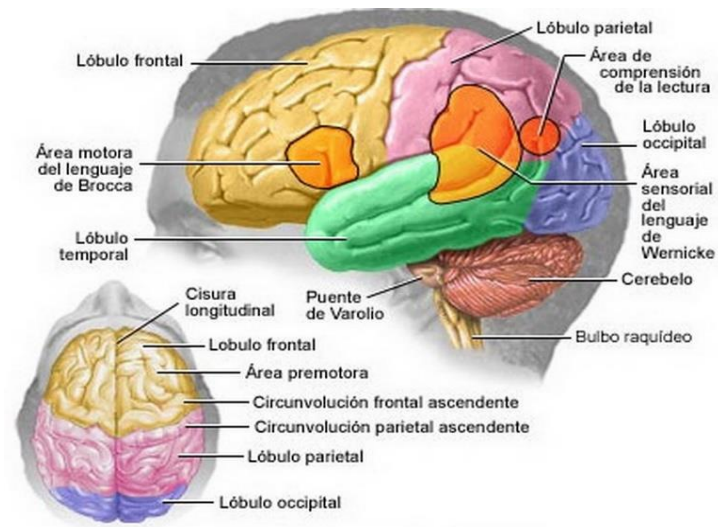
Estudis basats en tècniques de diagnòstic per imatges han trobat una alteració en el lòbul parietal, l'encarregat de la intel·ligència, el raonament, distingir entre esquerre i dreta, el llenguatge, la sensació i la lectura; el lòbul frontal, encarregat del moviments, conducta, memòria i personalitat principalment i per últim, el lòbul temporal esquerre que s'encarrega de la parla, la conducta, la memòria, l'audició, la visió i les emocions. A més a més s'ha pogut comprovar que hi ha una disminució de matèria grisa²⁷ en tots dos lòbuls frontals, en el tàlem i en el cerebel.²⁸ Aquesta substància està formada per cossos neuronals i no per axons, per tant no pot transmetre impulsos neuronals de forma ràpida. Així doncs, es relaciona amb el processament d'informació i no amb la seva transmissió. Tot i que sovint es diu que la quantitat d'aquesta substància és proporcional a la intel·ligència d'una persona, encara no s'ha demostrat que això sigui cert, però en aquest cas sí que es podria donar que tingués a veure amb aquesta dificultat de l'aprenentatge. Se sap molt poc sobre els orígens del llenguatge i del seu funcionament, els científics asseguren que el seu processament té lloc a l'hemisferi esquerre, concretament a l'àrea on s'associen paraules i conceptes que es localitza al lòbul temporal.²⁹ Aquesta dificultat té lloc quan l'hemisferi

²⁷ Teixit neuronal que trobem al cervell i a la medul·la espinal. És un dels components principals del Sistema Nerviós.

²⁸ Es pot veure en la imatge 1

²⁹ Extret de: <https://www.youtube.com/watch?v=oRXRnKe0luw>

responsable de processar la informació visual, actua de manera més lenta que l'hemisferi encarregat de processar el llenguatge.

Imatge 1. On es veuen els canvis que afecten al cervell en una persona amb dislèxia.

12. PART PRÀCTICA.

La part pràctica del meu treball consisteix en veure i analitzar com influeix el mètode d'ensenyament que porta una escola determinada, en l'aprenentatge i assoliment dels coneixements a un nen que presenta dislèxia. Així doncs, per portar a terme la meva part experimental, he analitzat tres escoles públiques del meu municipi L'Escola Santiga, l'escola Els Aigüerols i l'Escola La Florida de manera que, mitjançant una comprensió lectora i un redactat d'ells mateixos, pugui veure quin mètode és millor a l'hora d'aprendre, tenint en compte la dificultat que presenten principalment en l'àmbit lingüístic.

Un cop allà, he tingut una entrevista amb la directora i el/la mestre d'educació especial corresponent en cada cas amb els qui he realitzat una sèrie de preguntes per veure com treballen la dislèxia a cada centre i quines són les bases del seu ensenyament.³⁰ Després d'haver-me dit el nombre de nens dislèxics que hi ha a l'escola, els hi he donat una comprensió lectora perquè la realitzin el mateix nombre de nens amb dislèxia i sense que actualment estiguin cursant cinquè de primària, com he explicat anteriorment a la meva hipòtesis.

He escollit aquest curs en concret ja que per a mi, és el moment clau per donar-se conte de la dificultat de l'infant ja que ja ha assolit completament el procés de la lectoescriptura i el que no hagi adquirit en aquest moment de l'etapa estudiantil d'aquesta persona, difícilment ho assolirà en els cursos posteriors. Així doncs, podré analitzar les errades pròpies de la seva dificultat i la capacitat de comprensió en cada escola, juntament amb una redacció de tema lliure. Com que la dislèxia és també un problema manifestat en la manera de llegir, enregistraré dos nens del mateix curs, llegint aquest text de manera que puguem veure i sentir les faltes i errades pròpies d'aquesta dificultat.³¹ Amb aquestes proves voldria veure els avantatges i els inconvenients que mostra cada nen en el seu aprenentatge segons si ha anat a una escola tradicional o a una escola amb una metodologia més alternativa i moderna com és la de treballar amb

³⁰ Veure a l'annex 6 i 7, corresponents amb les pàgines a la pàgina 62 i 63.

³¹ Present en els annexos

projectes. Un cop hagi vist la diferència que presenten aquests nens, tenint en compte que els subjectes són persones i per tant, no totes les persones són iguals ni tampoc, totes les dislèxies són iguals, podré afirmar o invalidar la meva hipòtesis segons el resultat obtingut en la meva part pràctica.

Aquesta part experimental ha estat portada a terme amb dos nens que presenten aquesta dificultat i uns altres dos nens que no presenten cap dificultat d'aprenentatge, independentment del seu nivell intel·lectual i el seu ritme a l'hora d'assolir els coneixements propis del seu nivell d'aprenentatge.

En primer lloc, veurem l'ensenyament i funcionament de l'escola Santiga segons les preguntes contestades en base al seu ensenyament i al tractament de la dislèxia partint de la base que és un centre mixt ja que des de P3 fins a sisè l'aprenentatge dels infants es fa a través del centre d'interès, projectes i activitats manipulatives, pròpies del mètode alternatiu tot i que a partir de tercer, l'aprenentatge es recolza amb llibres de text socialitzats, tot i treballar d'aquesta manera, segueixen el currículum determinat pel Departament d'Ensenyament. Aquesta escola treballa amb una metodologia globalitzada i competencial on totes les àrees treballen a partir de l'àrea de medi on partint del centre d'interès d'aquesta matèria, treballen les altres assignatures. Les classes lectives comencen sent una conversa i a partir d'aquesta, es podrà arribar al centre d'interès que es vol treballar, es fan preguntes a l'alumne per iniciar la sessió i posteriorment, es complementa amb alguna activitat escrita o manipulativa per finalitzar la classe. D'aquesta manera, quan s'ha de fer un treball, sempre que sigui possible intenten fer-los pràctics i manipulatius ja que defensen que les vivències dels infants són molt significatives i al explicar les coses, és quan s'entenen. Referent als recursos TIC, aquesta escola està molt ben equipada ja que a cada classe hi ha una pissarra digital i ordinadors fixes i 25 portàtils per utilitzar a l'aula en el moment que facin falta. Finalment, pel que fa a les avaluacions, primer es fa una inicial per partir de les idees prèvies que té l'alumne, a continuació s'avalua el procés d'aprenentatge on s'adapten les activitats a cada alumne depenent de la seves necessitats i finalment, l'avaluació sumativa final per veure el procés d'aprenentatge de l'infant. Aquesta darrera seria entre professor i l'alumne, però en aquest centre també fan una

autoavaluació on el nen s'avalua a sí mateix i una coavaluació, entre els companys.

Pel que es refereix a la dislèxia, es porta de manera normal, a l'aula ordinària com tots els altres companys i si es necessari, en les activitats se li fa una adaptació ja que ells defensen la inclusió i en el cas que aquest alumne ho necessités, treballaria amb la mestra d'educació especial, però dins de l'aula tret d'alguna tasca específica.

En segon lloc, parlarem de l'ensenyament i la metodologia que es porta a terme a l'escola Els Aigüerols. Tot i que aquesta escola no li agrada qualificar el centre, segons la seva manera de treballar podríem dir que correspon a un ensenyament alternatiu. Aquest centre segueix les instruccions donades pel Departament d'Ensenyament i el seu currículum corresponent de forma globalitzada de totes les àrees alhora, mitjançant un treball per competències que es basa en el desenvolupament de les capacitats durant l'etapa infantil i les competències bàsiques a primària. L'aprenentatge s'assoleix a partir del mètode científic (treballs per projectes, espais d'investigació...) de manera que l'aprenentatge sigui significatiu. Les classes parteixen de material manipulatiu, s'inicia la sessió amb una rotllana on es conversa amb els nens ja que li donen molta importància a la conversa, així doncs, no s'utilitzen llibres de text sinó que fan servir altres recursos com per exemple els llibres de lectura, de consulta, Internet, observacions o material d'experimentació entre d'altres. Així doncs, en aquest centre els treballs són pràctics. Respecte a les TIC, estan molt integrades en el treball a l'aula i és un centre força equipat de tecnologia. Finalment, les avaluacions són contínues, no fan exàmens sinó que els alumnes s'autoavaluen i els mestres fan el seu seguiment del dia a dia.

Pel que fa a la dislèxia, en aquesta escola respecten molt el ritme d'aprenentatge de cada alumne i les classes estan basades en la igualtat entre els infants independentment que tinguin una dificultat de l'aprenentatge o no, d'aquesta manera, aquests alumnes no marxen de l'aula sinó que els doblaments es fan a classe amb dos mestres al mateix grup i després, els alumnes que ho requereixen fan reeducació fora de l'escola.

Fins aquí, les escoles treballades amb una metodologia alternativa. A continuació exposaré l'ensenyament de les escoles tradicionals treballades. En primer lloc trobem l'escola La Florida³², aquest centre porta un ensenyament basat en els llibres de texts i donen molta importància als deures que han de realitzar els alumnes a cada, l'aprenentatge és memorístic i individual ja que és realitzen pocs treballs en grup i les TIC no són gaire utilitzades tot i que hi ha pissarres digitals a totes les aules i molts ordinadors portàtils. Així doncs, podem veure que segueix una metodologia tradicional on el mestre explica el tema, els alumnes fan resums del tema i exercicis corresponents a la unitat per preparar-se de cara a l'examen posterior. El currículum que segueix aquest centre és el que marquen les editorials i l'avaluació es fa primer una inicial a principi de curs amb proves matemàtiques i de llengua per veure el nivell en el que es troben els alumnes, posteriorment, a final de cada trimestre es fa l'avaluació corresponent mitjançant exàmens amb nota numèrica i finalment, es realitzen unes proves finals per veure l'evolució de l'alumne.

Pel que es refereix a la dislèxia, aquest tipus d'ensenyament no comporta cap avantatge ja que és un sistema on es potencia la memorització i la constant copia de contingut del llibre de text, fet que implica més dificultat per a aquest alumne. Normalment els infants amb aquesta dificultat estan a l'aula amb els companys, fent les classes iguals, tret de tres dies a la setmana que marxen amb la mestra d'educació especial on treballen els continguts de manera oral, es deixa més temps per fer realitzar les tasques relacionades amb la comprensió lectora i amb l'expressió escrita i finalment, la mestra d'educació especial, estudia amb l'alumne i fan resums per poder facilitar l'estudi al nen en èpoques d'exàmens.

Com a novetat d'aquest any en aquest centre, al cicle d'infantil s'han deixat de fer servir llibres i ara, les classes són orals, manipulatives i experimentals.

Un cop explicada la metodologia pròpia de cada escola, analitzarem les diferències entre els nens dislèxics i els que no de la mateixa escola i, posteriorment a això, mirarem si les dificultats que presenten a l'hora d'escriure i entendre un fragment són iguals o si variarà en funció del mètode aplicat en el

³² Redaccions i comprensions presents en l'annex 5

seu ensenyament per tal que al final puguem dir veure els avantatges i els inconvenients que mostra cada ensenyament entorn aquesta dificultat de l'aprenentatge.

Així doncs, després de tenir en compte el seu ensenyament, analitzarem les diferències a l'hora d'escriure un fragment o entendre una comprensió lectora. Si observem els redactats de l'escola Els Aigüerols³³, en el fragment propi de dislèxia podem veure com la lletra i la cal·ligrafia són pobres al igual que el redactat i l'expressió de manera que dificulta l'enteniment del paràgraf que com podem veure, és més aviat curt. Tot i que costi una mica entendre-ho, podem veure com les faltes ortogràfiques no són gaire abundants. En canvi, un text escrit per un alumne sense cap dificultat, podem observar com la cal·ligrafia és molt diferent, en aquest cas la lletra s'entén perfectament, la dimensió del text és d'una pàgina i mitja, per tant, és més gran que en el fragment anterior. Aquesta no és l'única diferència que podem trobar, l'expressió en aquest redactat és molt més elevada i les faltes, tot i que són més abundants degut a que el text és més llarg, són faltes que pel seu nivell no són gaire greus ja que trobem errades a l'hora d'apostrofar i en l'accentuació.

Deixant de banda l'escrit dels nens, podem veure que en aquesta escola, els docents no utilitzen bolígraf vermell sinó que les faltes les corregeixen amb llapis o amb retolador negre, com podem veure en aquests casos. Aquest tipus de correcció es dona degut a que el nen que presenta dislèxia pot associar el color vermell amb un concepte negatiu i el fet de veure-ho en les tasques realitzades a classe pot fer que es desmotivi més.

A continuació veurem com influeix l'ensenyament més tradicional en la dislèxia. En les comprensions realitzades per nens dislèxics que estudien a l'escola La Florida podem veure com no entenen el que el text els hi explica i el que han de fer, la seqüència en el temps també els hi és difícil, ja que és un manifest d'aquesta dificultat, com podem veure en el tercer exercici de la lectura. En aquest exercici també podem veure a l'hora d'escriure que en un dels casos, hi ha paraules que no les separa bé i les demés faltes solen ser de signes de

³³ Tot el material de la part practica esta present als anexos. Redaccions presents en l'annex 4

puntuació o “s” en comptes de “c” entre d’altres. Si ens fixem en la redacció escrita per una nena dislèxica, podem veure com en aquest cas, la cal·ligrafia és més entenedora, més clara i les dimensions del text són més grans, a diferència de l’escola alternativa. Tot i així es pot veure la manca d’accents, faltes ortogràfiques entre la “b” i la “v” entre d’altres, apòstrofs, signes de puntuació i en algunes paraules es pot veure com omet la “r” final en les paraules. Aquest fet pot ser degut per la seva dificultat de l’aprenentatge ja que un problema que poden presentar aquests nens és el fet de passar el fonema a la grafia, així doncs, al no escoltar-ho, pot ser que pensin que no existeix aquesta grafia dins de la paraula. Si ho comparem amb altres companys del seu mateix curs, podem veure com majoritàriament es fa ús dels signes de puntuació, les apòstrofs i els accents, tot i que també realitzen faltes ortogràfiques degut a la barreja entre el castellà i el català o altres errades comunes en els nens d’aquesta edat.

Per últim, analitzarem les proves realitzades pels alumnes que estudien en una escola mixta com és El Santiga³⁴. En aquesta escola, les comprensions lectores s’han portat a terme amb quatre alumnes, dos d’ells dislèxics i uns altres dos, no. Així doncs, podem veure com els nens sense cap dificultat han pogut entendre el que se’ls hi demanava en cada moment, mentre que els infants amb dificultats no. Tot i així, els dos resultats no són idèntics ja que en un cas de dislèxia, es pot veure com li costa ordenar la seqüència dels fets i no sap situar el lloc on passen els fets, mentre que l’altre infant ho ha pogut realitzar sense problemes. Tot i haver diferències entre els quatre cassos, la cal·ligrafia de tots és bona i entenedora. Finalment, deixant de banda les faltes i fixant-nos en les redaccions podem observar que són escrits força llargs, amb una bona lletra, però amb faltes fonològiques com pot ser la confusió entre “b” i “v” o “e” i “a” al final de la paraula, la confusió entre la “o” i la “u”, posar “h” on no han d’anar entre d’altres faltes com són els accents o les apòstrofs. Tanmateix, els alumnes sense dislèxia també han fet alguns errors ortogràfics com són les apòstrofs, algun accents i alguna errada degut a la barreja de la llengua castellana amb la catalana.

³⁴ Redaccions i comprensions presents a l’annex 3

13. CONCLUSIÓ

Finalment, com a conclusió del treball i segons la informació i la part pràctica d'aquest, puc afirmar que la dislèxia no és una dificultat que digui que un nen no pot aprendre com la resta, el que vol dir és que necessitarà més temps i anirà a un ritme diferent dels altres i s'ha de respectar. La majoria de persones que pateixen aquesta dificultat de l'aprenentatge estan igual de capacitades que els altres per fer qualsevol tipus de tasca, però al seu ritme.

Un cop observat totes les proves de les diferents escoles³⁵ arribo a la conclusió que no hi ha tantes diferències o cap diferència clara per dir que una metodologia és millor que l'altra completament, sinó més aviat veig que els resultats són semblants en les comprensions lectores i en les redaccions, més o menys en tots els col·legis trobem semblances com: lletra gran, més faltes, menys escrit o bé més escrit amb més errors en els alumnes dislèxics, per tant, puc dir que no és tant la metodologia de l'escola el que pot ajudar més a l'infant, sinó un còmput de factors com l'edat en que és diagnosticada la dislèxia, el grau d'implicació de les famílies en la seva formació, la seva reeducació fora del centre per part del professionals (psicòlegs...etc) i la sensibilitat i la familiarització del mestre/a respecta a la malaltia i la seva adaptació individual al nen. Per tant, podem dir que la millora de l'infant va molt més enllà del concepte de "tradicionalitat" de l'escola on aprenem, més aviat dependrà de la sensibilitat del mestre i de la seva capacitat per ajudar-lo individualment fomentant sempre la seva autoestima.

D'aquesta manera, he de dir que no puc afirmar completament la meua hipòtesis de partida i dir que l'ensenyament alternatiu serà molt millor per a l'aprenentatge, si ve és cert que aquest mètode ajudarà més al nen. El que em porta a una nova hipòtesis de treball que seria: què necessita un alumne amb dislèxia per aprendre al mateix ritme que els seus companys? I un cop fet el treball ja puc respondre a la pregunta i puc formular una altra, i seria què no necessita o quines barreres es trobarà? Segons el que he après, arribo a la conclusió que no necessita que li diguin que és diferent o que cal que es posi al ritme dels altres, doncs ell pot

³⁵ Veure annexos

aprendre igual i caldria una metodologia que impliqués una ajuda al nen, potenciant tot allò que sap fer i no els seus errors, de la mateixa manera que s'hauria de respectar el seu ritme sense comparar-lo amb ningú i entendre que potser no hem de fer que ell vagi al ritme de ningú, sinó crear un ambient on cadascú amb les seves diferències pugui aportar o ensenyar coses noves als altres.

Segons la meva vivència personal, degut a que tinc casos molt propers amb dislèxia, penso que és una dificultat que en un principi costa d'assimilar per part de la família i del propi nen/a que ho pateix, però amb el temps, s'arriba a comprendre que no és tan greu i que de tot es pot sortir, costi més o menys. Al inici de ser detectat pot costar molt d'assimilar i entendre, però a mesura que es comença a ajudar-lo, a adaptar-li els continguts i a fer reeducació, vas veient la progressió dels seus resultats acadèmics i és en aquest moment quan la família i el menut mateix, comencen a veure les errades que cometien abans i com ho han de fer ara de manera que tot surti millor. Finalment, no ho veiem com una discapacitat sinó com una manera diferent d'aprendre.

Per concloure, volia afegir que l'elaboració d'aquest treball m'ha permès investigar més sobre aquesta dificultat i ha fet que augmenti el meu interès fins al punt de voler especialitzar-me en mestre d'educació especial en un futur i d'aquesta manera, poder ajudar als nens i nenes que tinguin aquest problema amb la lectoescriptura.

14. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- ARAGÓN BORJA, Laura Edna. (2005); *Intervención con niños disléxicos. Evaluación y tratamiento*. Sevilla; Trillaseduforma.
- RIVAS TORRES, Rosa María y FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ, Pilar. (2004); *Dislexia, disortografía y disgrafía*. Pirámide.
- CAMINO ROCA, Josep Lluís. (2005); *Dislexia ¿Hecho o mito?*. Barcelona; Herder
- ROCA, Enric. (2010); *L'aprenentatge en la infància i l'adolescència: Claus per evitar el fracàs escolar*. Esplugues de Llobregat, Gráficas Campás.
- GAYÁN GUARDIOLA, Javier. (2001); *La evolución del estudio de la dislexia*. Colorado.
- CASTEJÓN, Juan Luís i NAVAS, Leandoro. *Dificultades y trastornos del aprendizaje y del desarrollo en infantil y primaria*. Alicante; Ed. Club Universitario.
- CLEMENTE, M. (2004); *La dislèxia: detecció i actuació en l'àmbit educatiu* Barcelona.
- ANGULO DOMÍNGUEZ, M^a del Carmen. (2006) *Manual de atención al alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo derivadas de dificultades específicas de aprendizaje: Dislexia*. Sevilla; Cúbica Multimedia.
- IGLESIAS MUSTACH, María Trinidad. (2005) *Alumnos con dislexia: estrategias para educadores*. Buenos Aires; EBSCO.
- ALVARADO, H. (2007) *Dislexia, diagnóstico e intervención interdisciplinar*. Palma de Mallorca; Enginy.
- FUIZA ASOREY, María José i FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ, María Pilar. (2014); *Dificultades de aprendizaje y trastornos del desarrollo. Manual didáctico*. Madrid; Pirámide
- ASSOCIACIÓ CATALANA DE DISLÈXIA., *La dislèxia* [consulta: 06.07.2016] www.acd.cat
- SILVA, Carmen, (2015); *La Dislexia* [consulta: 07.06.2016] <http://www.ladislexia.net>
- ASSOCIACIÓ DIS-SEG, *Protocols de dislèxia* [conuslta: 30.07.2016] http://dis-seg.ecervera.cat/presentacio1_1/_uAID6pePKNboIYoJV2SBVcoEcTSnB9m-an1i81r1knzQP6exNGYG9Q
- DELGADO SUÁREZ, Jennifer, (2011); *Rincón de la psicología*. [consulta: 15.07.2016] <http://www.rinconpsicologia.com/2011/03/que-es-la-dislexia.html>

- DUDZINSKA CAMARERO, Natalia, (2016); *Web consultas*. [consulta: 18.08.2016]
<http://www.webconsultas.com/dislexia/dislexia-750>
- MARTÍN R, Déborah. (2014); *SlideShare*, [consulta: 20.09.2016]
<http://es.slideshare.net/PedagogiaparaelExito/diferencias-entre-enseanza-tradicional-y-la-enseanza-basada-en-proyectos>
- VAN ARKEN, Hernán, (2012); *Pedagogía docente* [consulta: 20.09.2016]
<https://pedagogiadocente.wordpress.com/modelos-pedagogicos/la-escuela-tradicional/>
- ESPINOZA ZORRILLA, Rocio. (2014); *Slideshare*. [consulta: 21.09.2016]
<http://es.slideshare.net/margot82/educacion-tradicional>
- WIKIPEDIA. (2016); *Aprendizaje basado en proyectos*. [consulta: 11.10.2016]
https://es.wikipedia.org/wiki/Aprendizaje_basado_en_proyectos
- RUA, Gonzalo. (2011); *Scribd*. [consulta: 11.10.2016]
<https://es.scribd.com/doc/62616376/Ventajas-y-Desventajas-Del-ABP>
- CIRGILIANO I VILLAVERDE, (2015); *Educación en valores*. [consulta: 11.10.2016]
<https://diananahir.wordpress.com/educacion-tradicional-ventajas-y-desventajas/>
- HERNÁNDEZ, Gloria Ana, (2013); *Madrid con la Dislexia*. [consulta: 20.11.2016]
<http://www.madridconladislexia.org/que-ocurre-en-el-cerebro-de-una-persona-con-dislexia/>
- PADIAL, Juan. (2016); *Curiosoando*. [consultado: 20.11.2016]
<https://curiosoando.com/que-es-la-sustancia-gris>
- ASOCIACIÓN EDUCAR PARA EL DESARROLLO HUMANO. (2012); *Cerebro dislexico*. [consultado: 28.12.2016] <https://www.youtube.com/watch?v=oR XRnKe0luw>
- GALLEGO, Carlos. (2011); *Causas de la dislexia*. [consultado: 03.01.2017]
<https://www.youtube.com/watch?v=EmUHVqNmd1E>

ANNEXOS.

ANNEX 1

DICTADO

Ahora oirás un texto tres veces: la primera es para entenderlo bien, la segunda es para completar los espacios en blanco y la tercera para repasar lo que has escrito.

Un día que el señor Pedro _____ sentado en un bar,
_____, como siempre, de su _____ con leche
y rodeado de niños, por propia iniciativa _____ a
_____ una historia. Al otro día, a petición de ellos, les contó otra,
y los días _____ otra más. Cuantas más les contaba, más le
pedían. El señor Pedro tuvo que ponerse a releer toda la _____
de cuentos que _____ leído en su _____,
con el único fin de _____ a su _____. Contó
cuentos rusos, griegos, franceses, árabes y los niños _____
pidiéndole más!

Pierre Gripari, *Prefacio de cuentos de la calle Broca*

Vam a intercanviar les d'aproximadament a nom per una línia
de temps i vam pintar la línia per
un espai per a ho resaltem per tota la classe
les històries 2.3 edat antiga 5.3 edat mitjana
6.3 edat moderna 7.3 edat contemporània 0.2

⊕ Vam fer un mapa bàsic

Text 12

Nom i cognoms: _____ **Data:** _____

1 Llegeix aquest text:

La nit màgica del 23 de juny, vigília de Sant Joan, els habitants de San Pedro Manrique (Sòria) caminen descalços per damunt de les brases d'una foguera. Amb aquesta festa se celebra l'arribada de l'estiu. Es tracta d'un costum molt antic, de fa molts segles.

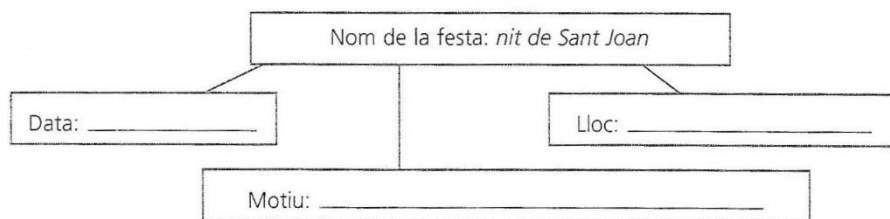
En primer lloc, encenen la foguera. Això es fa a les nou en punt de la nit.

Després, els joves ballen, agafats pels braços, al voltant de la foguera.

Més tard, quan només queda el caliu, s'aplana i es prepara el camí de brases. A les dotze en punt tot està a punt. La catifa de brases té un pam d'alçària per quatre metres de llargària.

Per acabar, sona una trompeta i tot queda en silenci. Els sampedranos, amb quatre o cinc passes i trepitjant ben fort amb tota la planta del peu, van passant sense pensar-s'hi. La majoria ho fa amb algú damunt de les espatlles, perquè el pes sigui més gran, ja que com més fort es trepitja menys perill de cremar-se hi ha. Alguns s'atreveixen fins i tot a ballar durant uns moments sobre el foc.

2 Completa l'esquema sobre aquesta festa:

3 Numera aquests passos segons l'ordre en què els sampedranos celebren la festa.

- Toquen la trompeta i passen per damunt de les brases.
- Encenen la foguera.
- Els joves comencen a ballar.
- Es prepara el camí de brases.

4 Escribeu el resum del text.

Text 12

Nom i cognoms: _____ Data: 10/01/17

1 Llegeix aquest text:

La nit màgica del 23 de juny, vigília de Sant Joan, els habitants de San Pedro Manrique (Sòria) caminen descalços per damunt de les brases d'una foguera. Amb aquesta festa se celebra l'arribada de l'estiu. Es tracta d'un costum molt antic, de fa molts segles.

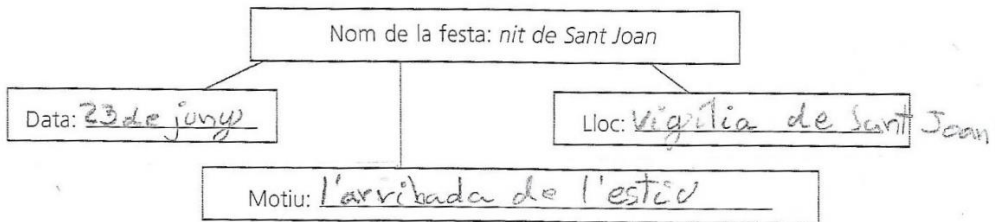
En primer lloc, encenen la foguera. Això es fa a les nou en punt de la nit.

Després, els joves ballen, agafats pels braços, al voltant de la foguera.

Més tard, quan només queda el caliu, s'aplana i es prepara el camí de brases. A les dotze en punt tot està a punt! La catifa de brases té un pam d'alçària per quatre metres de llargària.

Per acabar, sona una trompeta i tot queda en silenci. Els sampedranos, amb quatre o cinc passes i trepitjant ben fort amb tota la planta del peu, van passant sense pensar-s'hi. La majoria ho fa amb algú damunt de les espatles, perquè el pes sigui més gran, ja que com més fort es trepitja menys perill de cremar-se hi ha. Alguns s'atreveixen fins i tot a ballar durant uns moments sobre el foc.

2 Completa l'esquema sobre aquesta festa:

3 Numera aquests passos segons l'ordre en què els sampedranos celebren la festa.

- 3 Toquen la trompeta i passen per damunt de les brases.
- 2 Encenen la foguera.
- 4 Els joves comencen a ballar.
- 1 Es prepara el camí de brases.

4 Escriu el resum del text.

El dia 23 de juny els abitans de San Pedro Manrique toquen les trompetes i passen per el camí de les brases, algunes persones ofen amb una perisollas sobre o també ballen. Tot això només per celebrar sant Joan!

Text 12

Nom i cognoms: _____ Data: 10/11/2016

① Llegeix aquest text:

La nit màgica del 23 de juny, vigília de Sant Joan, els habitants de San Pedro Manrique (Sòria) caminen descalços per damunt de les brases d'una foguera. Amb aquesta festa se celebra l'arribada de l'estiu. Es tracta d'un costum molt antic, de fa molts segles.

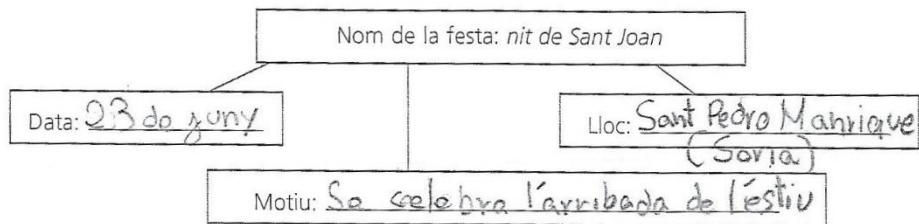
En primer lloc, encenen la foguera. Això es fa a les nou en punt de la nit.

Després, els joves ballen, agafats pels braços, al voltant de la foguera.

Més tard, quan només queda el caliu, s'aplana i es prepara el camí de brases. A les dotze en punt tot està a punt. La catifa de brases té un pam d'alçòria per quatre metres de llargària.

Per acabar, sona una trompeta i tot queda en silenci. Els sampedranos, amb quatre o cinc passes i trepitjant ben fort amb tota la planta del peu, van passant sense pensar-s'hi. La majoria ho fa amb algú damunt de les espatlles, perquè el pes sigui més gran, ja que com més fort es trepitja menys perill de cremar-se hi ha. Alguns s'atreveixen fins i tot a ballar durant uns moments sobre el foc.

② Completa l'esquema sobre aquesta festa:

③ Numera aquests passos segons l'ordre en què els sampedranos celebren la festa.

- 4 Toquen la trompeta i passen per damunt de les brases.
- 1 Encenen la foguera.
- 2 Els joves comencen a ballar.
- 3 Es prepara el camí de brases.

④ Escribeu el resum del text.

La nit màgica de 23 de juny, Sant Pedro Manrique (Sòria), caminen sobre brases d'una foguera. Aquesta festa es celebra que arriba l'estiu.

Text 12

Nom i cognoms: _____ Data: 10-1-2017

1 Llegeix aquest text:

La nit màgica del 23 de juny, vigília de Sant Joan, els habitants de San Pedro Manrique (Sòria) caminen descalços per damunt de les brases d'una foguera. Amb aquesta festa se celebra l'arribada de l'estiu. Es tracta d'un costum molt antic, de fa molts segles.

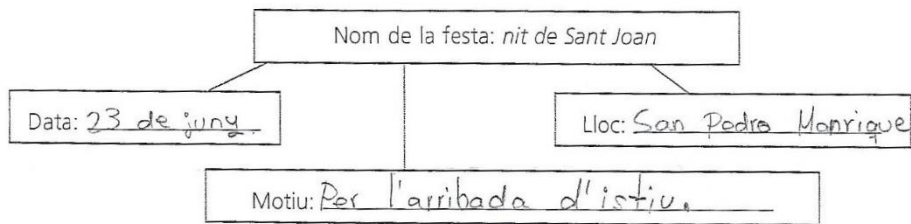
En primer lloc, encenen la foguera. Això es fa a les nou en punt de la nit.

Després, els joves ballen, agafats pels braços, al voltant de la foguera.

Més tard, quan només queda el caliu, s'aplana i es prepara el camí de brases. A les dotze en punt tot està a punt. La catifa de brases té un pam d'alçària per quatre metres de llargària.

Per acabar, sona una trompeta i tot queda en silenci. Els sampedranos, amb quatre o cinc passes i trepitjant ben fort amb tota la planta del peu, van passant sense pensar-s'hi. La majoria ho fa amb algú damunt de les espatlles, perquè el pes sigui més gran, ja que com més fort es trepitja menys perill de cremar-se hi ha. Alguns s'atreveixen fins i tot a ballar durant uns moments sobre el foc.

2 Completa l'esquema sobre aquesta festa:

3 Numera aquests passos segons l'ordre en què els sampedranos celebren la festa.

4 Toquen la trompeta i passen per damunt de les brases.

1 Encenen la foguera.

2 Els joves comencen a ballar.

3 Es prepara el camí de brases.

4 Escriu el resum del text.

La nit del 23 de juny, de San Pedro Manrique, caminen descalços a sobre de les brases. 1- encenen la foguera. 2- Els joves ballen. 3- S'aplana i es prepara el camí de brases. 4- Sona una trompeta i tot queda en silenci.

Text 12

Nom i cognoms: _____ Data: 10-9-17

1 Llegeix aquest text:

La nit màgica del 23 de juny, vigília de Sant Joan, els habitants de San Pedro Manrique (Sòria) caminen descalços per damunt de les brases d'una foguera. Amb aquesta festa se celebra l'arribada de l'estiu. Es tracta d'un costum molt antic, de fa molts segles.

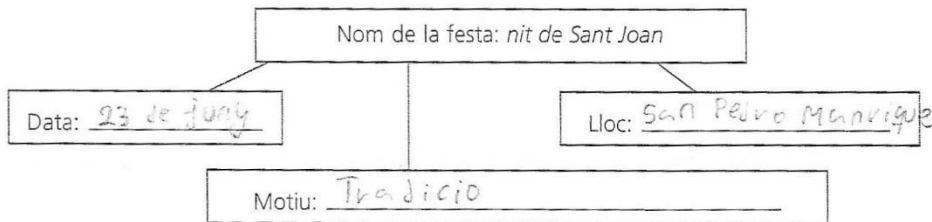
En primer lloc, encenen la foguera. Això es fa a les nou en punt de la nit.

Després, els joves ballen, agafats pels braços, al voltant de la foguera.

Més tard, quan només queda el caliu, s'aplana i es prepara el camí de brases. A les dotze en punt tot està a punt. La catifa de brases té un pam d'alçària per quatre metres de llargària.

Per acabar, sona una trompeta i tot queda en silenci. Els sampedranos, amb quatre o cinc passes i trepitjant ben fort amb tota la planta del peu, van passant sense pensar-s'hi. La majoria ho fa amb algú damunt de les espatlles, perquè el pes sigui més gran, ja que com més fort es trepitja menys perill de cremar-se hi ha. Alguns s'atreveixen fins i tot a ballar durant uns moments sobre el foc.

2 Completa l'esquema sobre aquesta festa:

3 Numera aquests passos segons l'ordre en què els sampedranos celebren la festa.

- 4 Toquen la trompeta i passen per damunt de les brases.
- 1 Encenen la foguera.
- 2 Els joves comencen a ballar.
- 3 Es prepara el camí de brases.

4 Escriu el resum del text.

Els Sampedranos fan una festa celebrant
l'arribada de l'estiu. El que fan encenen una
foguera, ballen al voltant, fan un camí de brases i
caminen per sobre.

He parlat amb l' ^{un} m'ha explicat que a les vacances va anar a la seva casa de Santa Perpètua. A casa del veïnat de Sabadell i la ^{lliga} ^{m'ha estat} ha ^{m'} explicat que els seus li han portat una tele, ^{una} capra, ^{una} wathch, ^{un} covei, ^{un} keyboard, ^{un} ordinador, ^{uns} alta-beus, ^{una} pilata, ^{un} estacq, ^{un} carpeta, ^{un} llibre, ^{un} monillar, ^{un} patinet, ^{un} can, ^{un} calçotets, ^{un} lora, ^{un} rolat, ^{un} de frontal i xuxor

BÉ

Vacances de Nadal " " " "

HEm començat parlant de les seves vacances.
 El Pare Noel li ha portat un rellotge
 que feia música, un estudi de tatuatges, un
 lego elves, la ^{l'habitació} habitació de Emma de
 lego, i un diari de la gorjus.

Els Reis Mags li van portar un patinet
 una colònia que es diu "Colors" i
 50€.

Ma anar a la cabalçada amb la seva
 mare, el seu pare, la seva àvia i
 amb unes amigues seves i de la
 seva mare.

A la mitja Bella va estar amb la
 seva àvia, el seu tiet i els 3 zúscins,
 ho va celebrar a una muntanya i la
 casa es de la casa amarilla.

DISO BA PAS
 GENIALID

Fixat en les faltes d'ortografia!

He parlat amb l' ^{hi} m'ha explicat que
ha anat al Port~~de~~ Aventura i ha jugat
molt a la play 3. El cap d'any l'he passat a una
casa que està a la muntanya. Els reis i han
portat: un smart watch, un mòbil xiphone 5s, una
GoPro 5 i un portàtil. I s'ho ha passat molt bé.

Bé

He parlat amb el ^{m'ha} i m'ha
explicat que ha ^{vacances} les vacances ha estat
ha fantàstic i a l'Orta a
casa dels seus avis.

9) Els reis li han portat un candell,
una samarreta, unes ulleres de
reditat virtual, un joc per la
Play Station, una calama, un
Latinoet, un rocket lig i una
jaqueta.

no sé

EXPLICA COM VAM ARRIBAR A CONSTRUIR LA LÍNIA DEL TEMPS:

Nosaltres volíem fer una línia del temps però no sabíem quantes èpoques hi havien. Llavors per deures vam buscar quantes èpoques hi havien i com es deien.

Vam descobrir que hi havien 5 èpoques que es deien: La prehistòria, L'edat antiga, L'edat mitjana, L'edat contemporània i L'edat Moderna. Després vam veure quant duraven cada època la prehistòria va ser la època més llarga perquè durava 2.500.000 d'anys.

Llavors ens vam posar a fer la línia del temps. Després com cada època no durava els mateixos anys vam fer la prehistòria més llarga i la edat mitjana més curta. Com ho vam fer? Doncs cada un centímetre era 1.000 anys.

llavors com la prehistòria durava
2.500.000 ven dividir 2.500.000
entre 1.000 que és un centímetre.
Llavors ven dividir-ho i el resultat
era 24 metres haviem de mesura tota
la prehistòria. Llavors ven fer grups
i ven fer les divisions que calien i
cada grup feia una època per saber
quant haviem de mesura cada època
en la nostra línia del temps.

EXPLICA COM VAM ARRIBAR A CONSTRUIR LA LÍNIA DEL TEMPS:

Vam identificar les dates i nom per a cada línia
 del temps i vam pintar la línia i vam
 fer un paper a no presentar per tota la classe
 de història a 24.3 edat antiga a 5.3 edat mitjana
 a 2.3 edat moderna a 7 edat contemporània a 0.2

⊕ Vam fer un mapa de la línia

Text 12

Nom i cognoms: _____ Data: _____

1 Llegeix aquest text:

La nit màgica del 23 de juny, vigília de Sant Joan, els habitants de San Pedro Manrique (Sòria) caminen descalços per damunt de les brases d'una foguera. Amb aquesta festa se celebra l'arribada de l'estiu. Es tracta d'un costum molt antic, de fa molts segles.

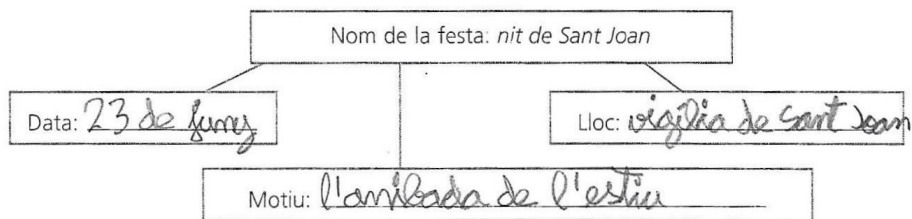
En primer lloc, encenen la foguera. Això es fa a les nou en punt de la nit.

Després, els joves ballen, agafats pels braços, al voltant de la foguera.

Més tard, quan només queda el caliu, s'aplana i es prepara el camí de brases. A les dotze en punt tot està a punt. La catifa de brases té un pam d'alçària per quatre metres de llargària.

Per acabar, sona una trompeta i tot queda en silenci. Els sampedranos, amb quatre o cinc passes i trepitjant ben fort amb tota la planta del peu, van passant sense pensar-s'hi. La majoria ho fa amb algú damunt de les espatlles, perquè el pes sigui més gran, ja que com més fort es trepitja menys perill de cremar-se hi ha. Alguns s'atreveixen fins i tot a ballar durant uns moments sobre el foc.

2 Completa l'esquema sobre aquesta festa:

3 Numera aquests passos segons l'ordre en què els sampedranos celebren la festa.

- Toquen la trompeta i passen per damunt de les brases.
- Encenen la foguera.
- Els joves comencen a ballar.
- Es prepara el camí de brases.

4 Escriu el resum del text.

El 23 de juny celebren una festa per l'arribada de l'estiu i caminen descalços per damunt de les brases d'una foguera i després toquen les trompes.

Text 12

Nom i cognoms: _____ **Data:** _____

1. Llegeix aquest text:

La nit màgica del 23 de juny, vigília de Sant Joan, els habitants de San Pedro Manrique (Sòria) caminen descalços per damunt de les brases d'una foguera. Amb aquesta festa se celebra l'arribada de l'estiu. Es tracta d'un costum molt antic, de fa molts segles.

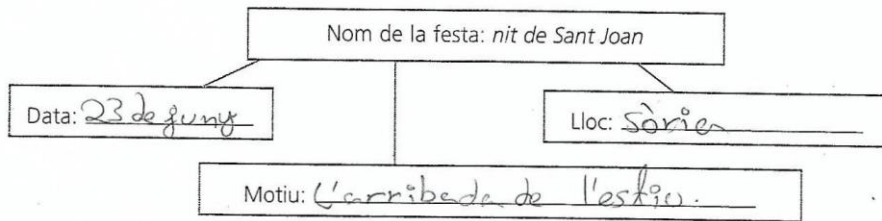
En primer lloc, encenen la foguera. Això es fa a les nou en punt de la nit.

Després, els joves ballen, agafats pels braços, al voltant de la foguera.

Més tard, quan només queda el caliu, s'aplana i es prepara el camí de brases. A les dotze en punt tot està a punt. La catifa de brases té un pam d'alçària per quatre metres de llargària.

Per acabar, sona una trompeta i tot queda en silenci. Els sampedranos, amb quatre o cinc passes i trepitjant ben fort amb tota la planta del peu, van passant sense pensar-s'hi. La majoria ho fa amb algú damunt de les espatlles, perquè el pes sigui més gran, ja que com més fort és trepitja menys perill de cremar-se hi ha. Alguns s'atreveixen fins i tot a ballar durant uns moments sobre el foc.

2. Completa l'esquema sobre aquesta festa:

3. Numera aquests passos segons l'ordre en què els sampedranos celebren la festa.

- 3 Toquen la trompeta i passen per damunt de les brases.
- 2 Encenen la foguera.
- 4 Els joves comencen a ballar.
- 1 Es prepara el camí de brases.

4. Escriu el resum del text.

En sòria el 23 de juny hi ha una festa per a la arribada de l'estiu: passen per brases i canten i ballen.

REDACCIÓ

Pots demanar un full per fer un esborrany o un esquema de la teva redacció. Quan l'hagis acabada, llegeix-la de nou i corregeix el que calgui. És necessari que al final hagis escrit 100 paraules com a mínim. Si n'escrius menys, es veurà afectada la teva puntuació.

Escriu un correu electrònic a un amic o amiga que viu lluny, explicant-li una anècdota que hagis viscut amb algun animal (insecte, rèptil, mamífer, peix...). Pots explicar quin era, on i amb qui estaves, què va passar, què vas fer, com et vas sentir...

No t'oblidis de saludar, acomiadar-te i completar les dades imprescindibles del correu.

Anota al final el nombre de paraules escrites.

Per a: Erik
De: Joan
Assumpte: Anècdota

Hola Erik, ~~Joan~~ t'he escrit aquest correu per explicar-te una anècdota recent amb la serp del meu oncle. Així va passar a casa dels meus avis (a un poblet de Barcelona). Estava parlant amb el meu tiet i de cop i volta em va preguntar: - Vols que porti la meua serp i t'he l'ensenyo? Efectivament vaig dir que sí, i quan la^{va} portar la tenia posada per el coll i per les mans, la serp era d'uns 3 metres i verinosa!! Em va aclarar el meu tiet, llavors la vaig agafar. La seva pell era aspre però suau a la vegada, durant un moment vaig sentir por però el meu tiet em va dir que li havia tret el verí i em vaig relaxar. Em farà il·lusió que t'hagi ~~agradat~~ agradat la meua història, espero una altra per la teua part. ~~A reveure~~

Joan.

Nombre de paraules escrites 146

Has de comptar també les paraules de l'encapçalament del correu, les apostrofades i les separades per guió.

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu

REDACCIÓ

Pots demanar un full per fer un esborrany o un esquema de la teva redacció. Quan l'hagis acabada, llegeix-la de nou i corregeix el que calgui. És necessari que al final hagis escrit 100 paraules com a mínim. Si n'escrius menys, es veurà afectada la teva puntuació.

Escriu un correu electrònic a un amic o amiga que viu lluny, explicant-li una anècdota que hagis viscut amb algun animal (insecte, rèptil, mamífer, peix...). Pots explicar quin era, on i amb qui estaves, què va passar, què vas fer, com et vas sentir...

No t'oblidis de saludar, acomiadar-te i completar les dades imprescindibles del correu.

Anota al final el nombre de paraules escrites.

Per a: Nerea
De: Aitana
Assumpte: ANECDOTA

Hola Nerea!

Avui t'escric perquè m'he recordat d'una anècdota molt divertida que em va passar quan era petita. Em va passar amb uns gatets petits molt bonics. Estava a una casa rural amb unes amigues, però ~~all~~ el lloc exacte és al Delta de l'Ebre al port; quan anàvem amb bici. Els vam trobar sols i els vam agafar, jo en vaig agafar un que era de color blanc i gris amb ulls blaus. Aquell gatet em va transmetre molta tendresa. Era molt maco i se'm va adormir a sobre meu. Aquell dia em van fer moltes fotos.

Espero que t'hagi agradat aquesta anècdota, petons!

Aitana.

Nombre de paraules escrites **112**

Has de comptar també les paraules de l'encapçalament del correu, les apostrofades i les separades per guió.

0-1-2
AC

0-1-2
L

0-1-2
FO O

0-1-2
M

0-1-2
P

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu

REDACCIÓ

Pots demanar un full per fer un esborrany o un esquema de la teva redacció. Quan l'hagis acabada, llegeix-la de nou i corregeix el que calgui. És necessari que al final hagis escrit 100 paraules com a mínim. Si n'escrius menys, es veurà afectada la teva puntuació.

Escriu un correu electrònic a un amic o amiga que viu lluny, explicant-li una anècdota que hagis viscut amb algun animal (insecte, rèptil, mamífer, peix...). Pots explicar quin era, on i amb qui estaves, què va passar, què vas fer, com et vas sentir...

No t'oblidis de saludar, acomiadar-te i completar les dades imprescindibles del correu.

Anota al final el nombre de paraules escrites.

Per a: Laura
De: raquelnuero@gmail.com
Assumpte: Anècdota animal

Hola Laura, Soc la Raquel

T'escric aquest correu per explicar el que em va passar ahir a l'excursió de classe. Vam anar al zoo, quan estaven amb les serps, després va aparèixer un noi amb una serp al coll i va ^{demanar} ~~deixar~~ que qui volia posar-se al coll. En aquell moment la meua mare i jo vam ^{anar} ~~estar~~ cap anera i el meu pare i el meu germà van demanar de posar-se ells però quan ^{van} ~~se~~ deixa caure la serp als cotxes per posarla millor la serp va ^{anar} ~~estar~~ cap a mi i si em va enrosca al braç. En aquell moment sentia un panic terrible així que ~~de~~ ~~vaig~~ vaig demanar al noi que me la tregues de sobre però el noi no estava sentint anar i jo finalment em vaig desmayar.

Després vaig recuperar-me i vaig demanar que mai més a la vida passés per les serps

Espano que ens veiem aviat. De la teva amiga
Raquel

Nombre de paraules escrites

Has de comptar també les paraules de l'encapçalament del correu, les apostrofades i les separades per guió.

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu

REDACCIÓ

Pots demanar un full per fer un esborrany o un esquema de la teva redacció. Quan l'hagis acabada, llegeix-la de nou i corregeix el que calgui. És necessari que al final hagis escrit 100 paraules com a mínim. Si n'escrius menys, es veurà afectada la teva puntuació.

Escriu un correu electrònic a un amic o amiga que viu lluny, explicant-li una anècdota que hagis viscut amb algun animal (insecte, rèptil, mamífer, peix...). Pots explicar quin era, on i amb qui estaves, què va passar, què vas fer, com et vas sentir...

No t'oblidis de saludar, acomiadar-te i completar les dades imprescindibles del correu.

Anota al final el nombre de paraules escrites.

Distèxia

Per a: *Lucia*
De: *Laura*
Assumpte: *Anècdota*

Comeu Electronic

Hola Lucia vaig anar al parc un dia de aquestes vacances i hem vaig trobar un ocell molt bonic (~~que~~), estava amb la meua família. ~~Ho de~~ solte van venir molt ocell llavors vaig veure que de ~~to~~ ~~ste~~ es van anar tots i el (~~petit~~) que vaig veure prime li fella mal la pota i li vaig cuidar durant uns dies (~~despres~~) perquè li fella molt (~~malament~~) mal ~~la~~ pota. A continuació li van portar a casa li van alimentar molt be i li van curar la pota i despres li (~~van~~) van deixar al parc (~~on li van~~) i va volar molt content i va tornar a la seua família, es va posar super content i per fi es va anar. Jo hem vaig senti molt ve però també estava una mica trista perquè ella em va consumir a ell. *Vuena adieu.*

Laura

- 0-1-2
 AC
- 0-1-2
 L
- 0-1-2
 FO O
- 0-1-2
 M
- 0-1-2
 P

Nombre de paraules escrites **139**

Has de comptar també les paraules de l'encapçalament del correu, les apostrofades i les separades per guió.

ANNEX 6

PREGUNTES TREBALL DE RECERCA

- 1- Hi ha nens dislèxics a l'escola? Quants?
- 2- Estan sempre a classe? O se'ls ensenya amb grups reduïts?
- 3- Com treballen en aquest grup?
- 4- Com treballen quan estan a l'aula amb els demés?
- 5- Es veu reflectida la seva dificultat en la seva actitud?
- 6- Com són els exàmens? Podries donar-me un d'exemple?
- 7- Com ensenyen a aquests nens?
- 8- Com són les adaptacions que es fan en els treballs, exercicis, dictats etc.
- 9- Com treballen la lectura amb ells? I l'escriptura?

Gràcies per respondre aquestes preguntes.

ANNEX 7

PREGUNTES TREBALL DE RECERCA

-Quin tipus d'ensenyament es porta a terme en aquesta escola?

- Tradicional
 Mixt
 Alternatiu

-En què consisteix aquest ensenyament?

-Quina és la metodologia principal treballada en aquesta escola?

-Podries parlar del currículum de l'escola?

-Quin tipus d'avaluació és fa?

-Com són les classes impartides en aquest centre? (oral, escrites, amb llibres de text, mitjançant treballs manuals....) Com seria una classe de llengua un dia normal?

-Què tipus de recursos TIC tenen?

-Es porten a terme molts treballs pràctics o manuals o d'altra banda, es segueix únicament el llibre de text?

-Quins són els avantatges creus que té aquest model educatiu referent a la dislèxia?

-Com són les classes amb nens dislèxics? Participen i/o exposen les seves idees com la resta d'alumnes?

-Requereixen marxar molt sovint amb el grup reduït? Què fan allà?

ANNEX 8

Grabando20170115204950.mp3

Lectura d'una nena dislèxica que actualment està cursant cinquè de primària.

AUD-20170117-WA0026.mp3

Lectura d'un nen sense cap trastorn de l'aprenentatge que actualment cursa cinquè de primària